

Svanemærkning af
Tekstil, skind og læder

Version 5.0 • datum – datum

Høringsforslag

Indhold

Hvad er Svanemærket tekstil, skind og læder?	4
Hvorfor vælge Svanemærkning?	5
Hvad kan Svanemærkes?	5
Hvordan ansøger man?	7
1 Definitioner	8
2 Brandownerlicens	10
3 Produktionslicens	11
3.1 Beskrivelse af produkt og produktionsmetoder	11
3.2 Materialebegrænsninger	12
3.3 Re-design af genanvendt tekstil, skind og læder	13
3.4 Fremstilling af fiber	14
3.4.1 Bomuld og andre naturlige frøfibre af cellulose	15
3.4.2 Silke, hør (lin) og andre bastfibre (hamp, jute og rami)	17
3.4.3 Uld og andre kreatinfiber	17
3.4.4 Regenererede cellulosefibre	19
3.4.5 Syntetiske fibre	21
3.4.6 Recirkulerede fibre	22
3.4.7 Tilsætninger og behandling af fibre	24
3.5 Kemikalier anvendt i tekstilproduktion	24
3.5.1 Overordnede kemikaliekrav	25
3.5.2 Specifikke kemikaliekrav	27
3.6 Belægninger, laminater og membraner	28
3.7 Særskilte kemikaliekrav til lim	29
3.8 Udslip fra vådprocesser	29
3.9 Energi- og vandforbrug	29
3.10 Fyld-, stoppematerialer og indlæg	31
3.11 Skind og læder	33
3.12 Kvalitets- og funktionskrav	37
3.12.1 Kvalitets- og funktionskrav til tekstiler	37
3.12.2 Kvalitets- og funktionskrav til skind og læder	40
3.13 Genanvendelse af tekstil og metervarer	40
3.14 Emballage, lagring og transport	41
3.15 Sociale og etiske krav	42
3.16 Kvalitets- og myndighedskrav	43
4 Områder uden krav	44
Regler for Svanemærkning af produkter	44
Efterkontrol	44
Kriteriernes versionshistorik	45

Bilag 1 Testmetoder og analyselaboratorier

Bilag 2 Azofarvestoffer og aromatiske aminer

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig officiel miljømærkning, Svanemærket. Nedenstående organisationer/virksomheder har ansvaret for det officielle miljømærke Svanen, tildelt af det respektive lands regering. For yderligere oplysninger se hjemmesiderne:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument må kun
kopieres i sin helhed og
uden nogen form for
ændring. Citater fra
dokumentet kan
benyttes, hvis kilden,
Nordisk Miljømærkning,
angives.

Finland

Miljömärkning Finland
Box 489
FI-00101 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Hvad er Svanemærket tekstil, skind og læder?

Nedenfor beskrives, hvad der kendetegner Svanemærket tekstil, skind og læder og hvilke budskaber, der gælder for produktgruppen. Beskrivelsen er opdelt i 2 produktområder:

- Tekstiler
- Skind og læder

Svanemærkede tekstiler

Svanemærkede tekstiler har reduceret miljøbelastning i hele tekstilets livsforløb og stiller krav om, at FN's arbejdstagerrettigheder overholdes i tekstilproduktionen.

De forskellige fibre i tekstilet skal – alt efter typen – være enten økologiske, recirkulerede eller biobaserede. Hvis fibre er biobaserede, skal de være produceret med reduceret miljøbelastning.

I selve tekstilproduktionen er der forbud mod en lang liste af miljø- og sundhedsskadelige kemikalier – dette med fokus på at beskytte vandmiljø og brugeren af tekstilet.

Svanemærkede tekstiler skal samtidig kunne anvendes i lang tid, og kvaliteten er derfor testet og dokumenteret.

Genanvendt materiale af tekstil, skind og læder kan anvendes i det svanemærkede produkt med nogle begrænsninger.

En lang række af Nordisk Miljømærknings krav støtter op om, at tekstilet kan indgå i nye kredsløb efter brug. Kravene er på den måde med til at fremme cirkulær økonomi, hvor man sparer på ressourcerne og begrænser mængden af affald. Der er bl.a. krav om enten recirkulerede eller biobaserede råvarer, skrap kontrol af hvilke kemikalier der indgår i tekstilet, kvalitetstest af det færdige tekstil, krav der forbyder brug af plast- og metalapplikationer uden funktion på tekstilet og krav om, at usolgte tekstiler ikke må brændes eller sendes til deponi.

Svanemærkede produkter af skind og læder

Svanemærket skind og læder har reduceret miljøbelastning i hele dets livsforløb og stiller krav om, at FN's arbejdstagerrettigheder overholdes i produktionen af skind og læder.

Kun skind og læder, som er rest- og biprodukter fra kød-, fiske- mælke- eller uldproduktion, kan svanemærkes.

I selve produktionen er der forbud mod en lang liste af miljø- og sundhedsskadelige kemikalier – dette med fokus på at beskytte vandmiljø og brugeren af skind- og læderproduktet.

Svanemærket læder skal samtidig kunne anvendes i lang tid, og kvaliteten er derfor testet og dokumenteret.

Genanvendt materiale af skind og læder kan anvendes i det svanemærkede produkt med nogle begrænsninger.

En lang række krav støtter op om, at svanemærket skind og læder kan indgå i nye kredsløb efter brug. Kravene er på den måde med til at fremme cirkulær økonomi, hvor man sparer på ressourcerne og begrænser mængden af affald. Der gælder bl.a. krav om, at kun rest- og biprodukter anvendes, skrap kontrol af hvilke kemikalier der er anvendt og indgår i det færdige produkt, kvalitetstest af det færdige læder, krav der forbyder brug af plast- og metalapplikationer uden funktion på læderet, og krav om, at usolgt skind og læder ikke må brændes eller sendes til deponi.

Hvorfor vælge Svanemærkning?

- Brandowner med egen brandownerlicens kan anvende varemærket Svanen i sin markedsføring. Svanemærket nyder meget stor anerkendelse og troværdighed inden for Norden.
- Svanemærket er en enkel måde at kommunikere miljøarbejde og miljøengagement til kunderne.
- Svanemærket tydeliggør, hvilke miljøbelastninger der er vigtigst og viser dermed, hvordan man som virksomhed kan mindske udslip, ressourceforbrug og affaldsbelastning.
- En mere miljøtilpasset produktion giver et bedre udgangspunkt inden for fremtidige miljøkrav fra myndighederne.
- Svanemærkning kan ses som en guide til arbejdet med miljøforbedringer inden for virksomheden.
- Svanemærkning indeholder ikke kun miljøkrav, men også krav til sundhed, kvalitet samt relevante sociale forhold i værdikæden.

Hvad kan Svanemærkes?

Kriterierne omfatter produkter af tekstil, skind og læder eller en kombination af disse. Med tekstiler, skind og læder menes følgende:

- Produkter til både privat og professionel brug.
- Fiber*, garn, metervarer og færdige tekstilprodukter.
- Konfektion og tilbehør, fx bukser, skjorter, jakker, arbejdstøj, uniformer, undertøj, lommelærklæder, tørklæder, punge og tasker.
- Bolig og indretningstekstiler (både til private og professionelle), fx håndklæder, sengetøj, gardiner, duge, løse tæpper, puder, dyner og møbelstoffer samt tekstiler til indretning af bil/tog/fly/båd.
- Varige non-woven tekstiler, der skal anvendes i tekstiler for konfektion og tilbehør eller i indretningstekstiler som beskrevet ovenfor. Med varige non-woven menes produkter, som kan anvendes flere gange og vaskes.
- Produkter af skind og læder, eventuelt i kombination med tekstil, som jakker, bukser, bæltter eller tasker, samt skind og læder som råmateriale til konfektion eller indretning (inkl. til bil/tog/fly/båd) fra følgende dyrearter: får, ged, okse (sv: nöthudar), hest, gris, elg, hjort, rensdyr eller fisk.

** Følgende fibertyper kan Svanemærkes på fiberniveau, hvis krav i kriterierne opfyldes: Økologiske bomuldsfibre, uld og andre kreatinfibre (enten får, kamel, alpaka eller ged), regenereret cellulose, hør(lin), silke, bambus, sisal og andre bastfibre.*

Følgende produkter og materialer kan ikke svanemærkes efter disse kriterier - tekstiler, skind og læder:

- Mineralfibre, glasfibre, metalfibre, kulfibre og andre uorganiske fibre.
- Produkter eller materialer, som er behandlet med flammehæmmende midler. Dette gælder også flammehæmmere, som er integreret i produktet eller materialene.
- Vægbeklædning, som fx tekstiltapet.
- Reklamemateriel, banners, roll-ups.
- Engangsprodukter. Med engangsprodukter menes, produkter som ikke kan vaskes/renses eller genbruges.
- Produkter som indeholder elektroniske komponenter.
- Produkter som indeholder parfume eller andre duftstoffer.

Produkter som retteligt skal miljømærkes efter andre kriterier hos Nordisk Miljømærkning, og derfor ikke er omfattet af kriterierne for tekstil, skind og læder.

Eksempler på dette er:

- Engangsprodukter af non-woven som ikke kan vaskes eller genbruges, fx aftørringspapir (Svanens kriterier for tissue).
- Rengøringsklude af mikrofiber (Svanens kriterier for rengøringsprodukter med mikrofiber).
- Engangsprodukter, fx bomuldspads til personlig pleje (Svanens kriterier for hygiejneprodukter).
- Vådservietter (Svanens kriterier for kosmetiske produkter).
- Babyprodukter med tekstiler, fx bæreseler, babylifte og ammeputer (Svanens kriterier for babyprodukter med tekstil).
- Gulvbelægning, fx væg-til-væg-tæpper (Svanens kriterier for gulv).
- Tekstilprodukter, der indgår som en del af et møbel, fx sofapuder, madrasser og siddeputer/sække stole (Svanens kriterier for møbler og indretninger). *Hovedpuder, som er en del af en samlet møbellicens, sammen med fx senge eller madrasser, og hvor fyldmaterialet er af samme type, kan miljømærkes efter kriterierne for møbler og indretninger.*
- Mikrofiberklude (Svanens kriterier for mikrofiberklude).
- Bannere og roll-ups af tekstil med tryk (Svanens kriterier for trykkerier, tryksager mm.).
- Legetøj/krammedyr (Svanens kriterier for legetøj).
- Sko (EU-Blomstens kriterier for fodtøj).

Hvordan ansøger man?

Ansøgning og omkostninger

For information om ansøgningsprocessen og omkostninger i denne produktgruppe henvises til det respektive lands hjemmeside. Se adresser først i dokumentet.

Hvad kræves?

Ansøgningen skal bestå af en ansøgningsblanket samt dokumentation der viser, at kravene er opfyldt.

Hvert krav er markeret med blokbogstavet O (for obligatorisk krav) samt et nummer. Alle relevante krav skal opfyldes, for at licens kan opnås.

For hvert krav er det beskrevet, hvordan kravet skal dokumenteres. Der findes også forskellige symboler, som anvendes for at lette arbejdet. Symbolerne er:

☒ Send med

📍 Kravet kontrolleres på stedet

Al information, som sendes til Nordisk Miljømærkning, vil blive behandlet fortroligt. Underleverandører kan sende dokumentation direkte til Nordisk Miljømærkning, hvilken dokumentation tillige vil blive behandlet fortroligt.

Licensens gyldighed

Svanemærkelicensen er gyldig, så længe kriterierne opfyldes og indtil disse kriterier holder op med at gælde. Kriterierne kan forlænges eller justeres, og i sådanne tilfælde forlænges licensen automatisk og licenshaveren vil blive underrettet.

Senest 1 år inden kriterierne holder op med at gælde, skal Nordisk Miljømærkning informere om, hvilke kriterier der skal gælde herefter. Licenshaveren tilbydes så mulighed for at forny licensen.

Kontrol på stedet

Inden der bevilges licens, kontrollerer Nordisk Miljømærkning normalt på stedet, at kravene opfyldes. Ved kontrollen skal man kunne fremvise materiale for beregninger, original til indsendt attest, måleprotokol, indkøbsstatistik og lignende som støtter kravene.

Spørgsmål

Ved spørgsmål kontaktes Nordisk Miljømærkning, se adresser først i dokumentet. Der kan findes yderligere oplysninger og hjælp vedrørende ansøgningen på de pågældende landes hjemmesider.

1 Definitioner

<u>Ord/begreber</u>	<u>Definition</u>
Brandownerlicens	Obligatisk licens for de virksomheder, der ejer et brand og som ønsker at bringe Svanemærkede produkter på markedet. Produktet kan være fx fibre, garner, metervarer eller færdigvarer. En Brandownerlicens vil altid trække på én eller flere produktionslicenser.
Indgående stoffer	Alle stoffer uanset koncentration i et anvendt kemikalie (fx pigment eller blegemiddel) eller kemikalieblanding (fx lim, overfladebehandling), inkl. tilsatte additiver (fx konserveringsmidler og stabilisatorer). Kendte afspaltningsprodukter fra indgående stoffer (fx formaldehyd, arylamin, in situ-genererede konserveringsmidler) regnes også som indgående.
Laminat	Et lamineret tekstil er en konstruktion af to (eller flere) lag med en polymerfilm bundet til et tekstil. Lamineret tekstiler anvendes til regntøj, bilindustrien og andre anvendelser.
Forureninger	Rester fra produktionen, inkl. råvareproduktionen, som findes i et anvendt kemikalie eller kemikalieblanding i koncentrationer $\leq 100,0$ ppm ($\leq 0,01000$ vægt %, $\leq 100,0$ mg/kg). Eksempler på forureninger er rester af følgende: reagenser inkl. monomerer, katalysatorer, biprodukter, "scavengers" (dvs. kemikalier som anvendes til at eliminere/minimere uønskede stoffer), rengøringsmidler til produktionsudstyr, "carry-over" fra andre/tidligere produktionslinjer.
Produktionslicens	Er den licens, hvor de miljømæssige krav dokumenteres. En produktionslicens giver ikke ret til at bringe fysiske produkter med Svanemærket på markedet. En produktionslicens vil typisk ligge hos slutproducenten, der leverer til brandowneren – og vil være koblet til dokumentation af en række processer og fysiske flows. En brandowner, som selv producerer, vil altid have både brandowner- og produktionslicens, mens en brandowner, der får produceret af 3. part, vil kunne vælge enten at trække på producentens produktionslicens eller også selv eje produktionslicensen.

Tekstil	Materiale, som er fremstillet ved vævning, strikning, knytning, hækling, knipling af tråd, eller lavet af fibre, som er filtet.
Tekstildel	"Tekstildel" er betegnelsen for en unik tekstildel på det færdige produkt. "Tekstildel" beskriver det færdigfremstillede tekstil. Forskellige tekstildele har forskellige leverandørkæder eller er produceret forskelligt, men kan godt være af samme fibertype. Tekstiler, som kun adskiller sig ved farve eller trykning udført hos samme leverandør, regnes for samme tekstildel. Fx er polyester fra leverandør 1 én tekstildel, og polyester fra leverandør 2 en anden tekstildel. To forskellige typer af polyester fra samme leverandør vil også være hver sin tekstildel.
Fibertype	Typer af tekstilfibre, fx bomulds-, uld-, polyester- eller viskosefibre.
Recirkuleret materiale	Recirkuleret materiale defineres i kravet i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier med specificering: "Pre-consumer/commercial" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer som omarbejdes (rework) eller knuses igen (regrind), eller affald (scrap) der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces, som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale. Nordisk Miljømærkning regner rework, regrind eller scrap, som ikke kan genanvendes direkte i samme proces, men kræver en oparbejdning (fx i form af sortering, omsmelting og granulering) før det kan genanvendes, for at være pre-konsument/commercial materiale. Dette uanset om det sker internt eller eksternt. "Post-consumer/commercial" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, der ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.
Recirkulerede fibre	Omfatter både mekanisk og kemisk recirkulering af fibre og materialer.

2 Brandownerlicens

Brandowner, som sælger svanemærkede produkter under eget varemærke eller på anden vis bringer et svanemærket produkt på markedet, skal opfylde følgende krav for opnå egen brandownerlicens.

O1 Sporbarhed af det svanemærkede produkt

Brandowner er ansvarlig for, at det svanemærkede produkt kan spores tilbage til en produktionslicens (se afsnit 1 Definitioner).

Brandowner skal angive følgende om de svanemærkede produkter:

- om produkterne sælges til forbrugere (B2C) og/eller til professionelle (B2B).
- hvilken tekstilproduktionslicens, der anvendes til hvert af de svanemærkede produkter.
- brandowners handelsnavne på produkterne.

*De angivne handelsnavne skal være identiske med de handelsnavne, der findes på de svanemærkede produkter, som sælges i detail eller B2B. Et svanemærket produkt må ikke have samme handelsnavn, som et **ikke** svanemærket produkt hos brandowner.*

- ☒ Brandowner skal indsende den information, kravet efterspørger.
- ☒ Indsend beskrivelse af procedure hos brandowner, der viser hvordan det sikres, at den information kravet efterspørger, holdes opdateret hos Nordisk Miljømærkning i hele licensperioden.

O2 Usolgte tekstiler

Usolgte tekstiler og tekstil fra fejlproduktioner må ikke sendes til forbrænding eller deponi.

Brandowner skal til Nordisk Miljømærkning samt på deres hjemmeside oplyse, hvordan usolgte tekstiler håndteres.

- ☒ Beskrivelse af hvordan usolgte tekstiler håndteres.
- ☒ Link til brandowners hjemmeside hvor håndtering af usolgte tekstiler fremgår.

O3 Info om at begrænse vask

For beklædnings tekstil, som kan vaskes (undertøj og strømper undtaget), skal der på enten "hang tag" eller "care label" fremgå følgende tekst til forbrugeren: "Begræns antal vask - og hjælp med at spare energi og reducere klimabelastningen".

Egen tilsvarende formulering skal godkendes af Nordisk Miljømærkning.

- ☒ Indsend foto af "hang tag" eller "care label" på et produkt samt rutine for, hvordan dette sikres udført.

O4 Primæremballage til tekstilprodukt

Hvis brandowner er ansvarlig for den primære tekstilemballage* skal følgende krav dokumenteres af brandowner: O84, O85, O86 og O87.

** Primæremballage defineres her som emballage fra producenten, der eventuelt følger produktet helt til forbrugeren. Eventuel forsendelsesemballage, som anvendes hos internetbutikker, anses ikke her som primæremballage.*

- ☒ Erklæring fra brandowner som beskriver, hvem der er ansvarlig for primæremballagen til produktet.

3 Produktionslicens

Alle følgende krav indgår i produktionslicensen.

3.1 Beskrivelse af produkt og produktionsmetoder

Dette afsnit indeholder de overordnede krav for produkterne. Her skal de svanemærkede produkter og deres produktionsmetoder beskrives. Kravgrænser i forhold til sytråd, care label, elastik og små tekstildele er også beskrevet her.

O5 Produktbeskrivelse

Beskriv produkterne på produktionslicensen med følgende information:

- Beskriv om produkttypen på licensen er: fiber, garn, metervare eller færdigt tekstilprodukt. For færdigt tekstilprodukt angiv type (fx beklædning til baby, barn eller voksen, undertøj, sportstøj, badetøj, regntøj, boligtekstil eller professionelle tekstiler som arbejdstøj, sengetøj osv.).
- Angiv producentens handelsnavn på produkterne.

☐ Information som kravet efterspørger.

O6 Materialesammensætning

Ansøger skal angive nedenstående information for hvert produkt med unikt handelsnavn.

En oversigt af samtlige materialer, som indgår (Bill of Materials) i produktet med angivelse af:

- Alle metervarer med angivelse af betegnelse/navn og fibersammensætning i vægt %.
- Materialer i evt. membraner/belægninger angives.
- Eventuelle detaljer/tilbehør (fx lynlås, knapper, velcrobånd mm.) skal angives med materialetype og vægtangivelse.
- Eventuelle fyld- og stoppematerialer angives i vægt %.
- For tekstilfibre og plastmaterialer skal det fremgå, om det er recirkuleret og/eller biobaseret materiale.
- Hvis metervaren er genanvendt, skal dette fremgå.

☐ Skematisk oversigt med ovenstående information for alle produkter, som produktionslicensen skal omfatte. Oversigten skal tydeligt vise, hvilke materialer der indgår i det enkelte produkt.

O7 Produktionskæden

For hvert produkt* skal følgende information om produktionskæden angives i en oversigt:

- Beskrivelse af **alle** produktionsmetoder/behandlingsteknikker for hele produktionen af produktet inkl. produktion hos underleverandører tilbage til og med råvareleverandør** - opstil gerne i flowskema.
- Betegnelse/navn på fiber, garn og metervare, som stemmer med betegnelse/navn angivet i krav O6. Det skal være tydeligt, hvilke aktører der producerer og behandler de forskellige materialer.
- Alle aktører i produktionskæden, fx underleverandører og agenter, skal beskrives med virksomhedsnavn, produktionssted, kontaktperson og hvilke produktionsprocesser som udføres.

** Produkter med helt ens produktionskæde kan grupperes. Hermed skal det tydeligt angives, hvilke handelsnavne der er samlet i hvilke grupper.*

*** Med råvareleverandør menes fx leverandør af tekstilfibre eller leverandør af fjer til fyldmateriale.*

- ☒ Skematisk oversigt (evt. flowskema) i forhold til ovenstående punkter.

3.2 Materialebegrænsninger

08 Materialebegrænsninger

Følgende materialebegrænsninger og bagatelgrænser findes i kriterierne:

- Sytråd og broderigarn er ikke omfattet af krav.
 - Belægninger, membraner og laminater må tilsammen indgå med maks. 20 vægt % i det færdige produkt. Alle anvendte belægninger, membraner og laminater er omfattet af krav til kemikalier i afsnit 3.5.
 - Lynlåse, knapper, reflekser, elastiske bånd, velcro (borrelås) og andre detaljer af plast eller metal må tilsammen indgå med maks. 10 vægt % i det færdige produkt. For metal i bæltespænder kan der dog tillades op til 25 vægt % af bæltets vægt. Krav til lynlåse, knapper, reflekser, elastiske bånd, velcro og andre detaljer er angivet i krav O12. For undertøj og sportstøj findes egen maksgrænse for elastiske bånd og elastan som fiber, se krav O10.
 - Fibertyper, skind og læder, som der er stillet krav til i kriterierne, og som samlet indgår med maks. 5 vægt % i produktet, er undtaget fra kravene til fiber i afsnit 3.4 og krav til skind og læder.
- ☒ Beskrivelse der viser, at materialegrænser i kravet efterleves. Materialeoversigten fra krav O6 kan anvendes som grundlag.

09 Mindre tekstildele

Mindre tekstildele (fx lommefor) som enkeltvis indgår med maks. 5 vægt % og samlet maks. 10 vægt % i det færdige produkt, kan undtages for kravene til fiber- og tekstilproduktion, hvis et af følgende punkter er opfyldt:

- tekstildelen har et EU-Blomst certifikat eller
- tekstildelen har et GOTS certifikat eller
- tekstildelen har Oeko-Tex 100 klasse I certifikat eller kan dokumentere kravniveau til Oeko-Tex 100 klasse I med testrapporter. Her skal det også erklæres, at der ikke anvendes fluorholdige stoffer (fluorerede organiske forbindelser).

Alternativt skal krav til fiber- og tekstilproduktion opfyldes og dokumenteres.

- ☒ Certifikat i henhold til kravet for de tekstildele, som anvender denne undtagelse.
- ☒ For Oeko-Tex 100 certificerede tekstiler: en supplerende erklæring om, at der ikke anvendes fluorholdige stoffer.

O10 Elastan og elastiske bånd i undertøj og sportstøj

Elastan og elastiske bånd, der indgår i undertøj eller sporttøj op til maks 25 vægt % tilsammen, kan undtages for kravene til fiber- og tekstilproduktion, hvis et af følgende punkter er opfyldt:

- Det elastiske bånd har en GOTS certificering for "accessories" eller en Oeko-tex 100 klasse I certificering
- og
- Elastanfiber har Oeko-tex 100 klasse I certificering
- ☒ Certifikat der viser, at kravet er opfyldt.

O11 Infolabels

Information tryk direkte på selve tekstilproduktet skal opfylde krav til trykkemikalier og farvestoffer i afsnit 3.5.

Det stilles ingen krav til påsyede infolabels af tekstil (care label, brandnavn-label og størrelses-label).

- ☒ Angive hvilke labels, der anvendes på produktet.

O12 Lynlåse, knapper, velcro, refleks og andre detaljer

Detaljer/accessories* uden praktisk funktion, fx pailletter, nitter, glitter og lignende er ikke tilladt.

Nitter (eng: rivets) kan dog anvendes i denim i forbindelse med hæftning af lommer, hvor det har en forstærkende funktion, hvis nedendestående krav opfyldes for materialet.

Detaljer/accessories af metal eller plast, som har en funktion, kan anvendes (fx knapper, trykknapper, lynlåse, spænder og reflekser), hvis nedenstående krav opfyldes for materialet.

Metaldetaljer

For detaljer i metal gælder følgende grænseværdier:

- Bly (Pb): <90 mg/kg (Digested sample, Detection GC-ICP-MS)
- Kadmium (Cd): <40 mg/kg (Digested sample, Detection GC-ICP-MS)
- Nikkel (Ni): Migration limit <0,5 microgram/ cm²/ week (Test methods EN 12472 and EN 1811 or EN 16128:2001)

Plast- og gummidetaljer:

Plast og andre polymerdele, fx tape til sømme, må ikke bestå af PVC eller PVDC og må heller ikke indeholde ftalater.

* Med detaljer menes alle dele på produktet, som ikke er metervare, sytråd, fyld eller skind og læder.

- ☒ Metal: Testrapport for det aktuelle metalmateriale (fx knapper) som viser, at kravet til metaller er opfyldt. Alternativt kan et GOTS eller Oeko-Tex 100 klasse I certifikat anvendes som dokumentation for metaldetaljer.
- ☒ Plast: Erklæring fra producenten af plastmaterialet (fx producent af knapper) om, at plasten opfylder kravet.

3.3 Re-design af genanvendt tekstil, skind og læder

Svanen ønsker at fremme genbrug af tekstiler, skind og læder. Men for at hindre, at miljø- og sundhedsskadelige stoffer spredes, skal anvendte dele af genanvendte tekstiler, skind og læder opfylde kravene nedenfor. Andre nyproducerede dele af produktet samt detaljer, fx knapper og lynlåse, skal opfylde de krav i kriterierne som er relevante.

Hvis der sker videre forarbejdning med kemiske produkter (fx farvning, tryk, finishing etc.) af genanvendt materiale eller det færdige produkt, skal krav til relevante kemikalier afsnit 3.5.1 og 3.5.2 opfyldes og dokumenteres. Genanvendt tekstil, skind eller læder, der ikke videreforarbejdes med kemiske produkter, behøver ikke opfylde krav til kemikalier anvendt i tekstil-, skind- og læderproduktionen.

Kravene til recirkulerede fibre er beskrevet i afsnit for fremstilling af fiber, da dette afsnit kun handler om genbrug af tekstiler.

O13 Genanvendt tekstil, skind, læder

Genanvendt materiale* af tekstil, skind og læder kan anvendes til hele eller dele af produktet. Af hensyn til forurening med uønskede stoffer fra den oprindelige brug af tekstilet, må genanvendt materiale fra professionelt arbejdstøj til industri eller materiale tidligere anvendt til rengøring ikke anvendes.

Genanvendt materiale må ikke indeholde plasttryk (fx PVC), belægning eller detaljer.

Materialet skal enten være:

- Oprindeligt miljømærket med Svanemærket, EU-Blomsten, GOTS, Bra Miljöval eller certificeret med Oeko-Tex 100.
eller
- Kun anvendes til:
 - Indretningstekstil, fx tæpper, duge, sengetæpper (ikke sengetøj) og gardiner.
 - Overtøj og habitjakker til forbrugere.
 - Tasker, indkøbsnet og punge til voksne.

** Genanvendt tekstil, skind, læder og fyldmaterialer defineres her som post-konsument materiale eller pre-konsument, hvor det kan dokumenteres, at materialet er restmateriale eller affald fra en anden virksomhed. Metervarer (ikke konfektionerede) regnes først for genanvendt tekstil, hvis det kan dokumenteres, at det er mere end 5 år siden, metervaren oprindeligt blev produceret. For videre definition, se ISO 14021.*

- ☒ **Oprindeligt med mærkning:** Dokumentation for at tekstil, skind eller læder oprindeligt var miljømærket med mærker angivet i kravet eller mærket med Oeko-tex 100. Fx ved oprindelig faktura eller mærke på tekstilet.
- ☒ **Uden mærkning:** Dokumentation der viser, at det er genanvendt tekstil, skind eller læder der anvendes. Samt beskrivelse af hvilket type produkt det genanvendte tekstil, skind, læder skal indgå i.
- ☒ Erklæring om, at genanvendt materiale fra professionelt arbejdstøj til industri ikke er anvendt, samt at materialet ikke indeholder PVC i fx tryk, belægning eller detaljer.

3.4 Fremstilling af fiber

Nordisk Miljømærkning stiller krav til fremstilling af både naturfibre og syntetiske fibre. Uanset om det er naturlige eller syntetiske fibre, bidrager disse med miljøbelastning af forskellig art. Fx trækker syntetiske fibre på fossile ressourcer, mens bomuld forårsager til højt vandforbrug samt pesticidforbrug ved konventionel dyrkning.

Kriterierne omfatter de mest udbredte fibertyper i tekstilbranchen, hvor hensigten er at udpege de miljømæssigt bedste udgaver af hver enkelt fibertype. Svanen ønsker at motivere tekstilbranchen til at arbejde mod en mere bæredygtig tekstilproduktion i hele værdikæden. Derfor er tilgangen her, at der tages udgangspunkt i både de fibertyper, der anvendes i stor udtrækning - og dermed har stor betydning for tekstilbranchens miljøbelastning - for at skubbe dem i en mindre miljøbelastende retning, samt sætte fokus på nye mindre miljøbelastende fibre. Hermed gives mulighed for at rykke endnu mere tekstilproduktion i en bæredygtig retning.

Det normale er, at fibre spindes. Hvis det produceres som non-woven produkter, fx som substrat i fx laminat, belægninger og membraner, skal disse fiberråvarer opfylde krav, der er knyttet til den aktuelle fiber i dette afsnit.

Fibre skal efterleve relevante fiberkrav i kriterierne, uanset der ansøges om svanemærkning af fiber, garn, metervarer eller færdigt tekstilprodukt. Følgende fibertyper kan Svanemærkes på fiberniveau: Økologiske bomuldsfibre, uld og andre kreatinfibre (enten får, kamel, alpakka eller ged), regenereret cellulose, hør(lin), silke, bambus, sisal og andre bastfibre.

Naturlige fibre

For vegetabiliske fibre stilles der specifikke krav til dyrkning af bomuld og andre frøfibre af cellulose samt lin og andre bastfibre. For animalske fibre som uld og andre kreatinfibre stilles der krav til indhold af rester af kemiske midler mod parasitter i ulden, samt udslip af COD i afløbsvandet.

Syntetiske fibre

For syntetiske fibre stilles der krav om, at de enten er biobaserede eller der anvendes recirkulerede materialer i produktionen. For de biobaserede fibre er der også krav til, hvilke typer råvarer der kan anvendes, og at de ikke må være dyrket med genmodificerede råvarer. For recirkulerede fibre kræves en test for indhold af uønsket kemi. For regenererede cellulosefibre stilles der krav til produktionsprocesserne, med krav om en lukket proces uden udslip samt krav til høj andel recirkulerede fibre eller fibre fra bæredygtigt skovbrug.

Fibre af recirkuleret materiale

Fibre af recirkuleret materiale/fibre* er undtaget krav til virgine fibre, men skal i stedet for kravet til den pågældende fibertype dokumentere, at materialet eller fibre er indkøbt som recirkuleret, samt dokumentere krav O28 om test for indhold af uønskede stoffer. Der er ikke stillet krav til kemikalier, som anvendes i selve recirkuleringsprocesserne. Men - som for anden tilsætning af kemikalier som ved farvning eller spinning - stilles der krav til kemikalierne anvendt til behandling af fibre i krav O29 og kravene til kemikalier anvendt i alle processer i tekstilproduktionen i afsnit 3.5.

* Se definition af recirkuleret materiale og fibre i afsnit 1 Definitioner.

Fibre der ikke er omfattet af kriterierne

Tekstilfibre, der ikke er stillet fiberkrav til her i kriterierne, kan indgå med maks. 5 vægt % i den enkelte metervare.

3.4.1 Bomuld og andre naturlige frøfibre af cellulose

O14 Bomuldsfibre

Bomuld og andre naturlige frøfibre af cellulose (inkl. kapok) skal være økologisk dyrket* eller recirkulerede**.

Følgende produkttyper til professionelt brug kan undtages krav om 100 % økologisk bomuld:

- beklædningssteklister (uniformer og arbejdstøj) og
- sengetøj, håndklæder, badekåber, duge, viskestykker, klude og servietter til hoteller, sygehus og andre institutioner.

Ved brug af undtagelsen må bomuldsfibre ikke være fra GMO (genmodificerede organismer)*** og skal være dyrket med IPM (integreret pesticid-ledelse) efter en af følgende standarder:

- BCI (Better Cotton Initiative)
- CmiA (Cotton made in Africa)
- FairTrade for bomuld

Andelen af de forskellige typer certificeret bomuld skal samlet give 100 % og dokumentation skal nævne kontrolmyndigheden eller certificeringsmyndigheden for de forskellige bomuldstyper.

Dokumentation for at BCI-bomuld ikke indeholder materiale fra GMO skal dokumenteres i henhold til testmetode med IWA 32:2019 eller tilsvarende for hver batch som indkøbes af BCI bomuld.

Så længe CmiA og FairTrade standarderne udelukker anvendelse af genmodificeret bomuld, behøver bomuld fra disse ikke testes.

Bomuldsfibre, bomuldsgarn og metervarer af bomuld kan ikke Svanemærkes ved brug af undtagelsen for økologisk bomuld. Andre relevante produkter til professionelt brug udover de her angivne, kan ved forespørgsel inkluderes efter vurdering af Nordisk Miljømærkning.

*** Økologisk bomuld:** Bomuldsfibre som er certificeret økologisk eller i overgang til økologisk efter en standard godkendt i IFOAM Family of Standards, som fx forordning (EU) 2018/848, USDA National Organic Program (NOP), APEDAs National Programme for Organic Production (NPOP), China Organic Standard GB/T19630. Her godtages også GOTS og DEMETER og certificeret som "i overgang til økologisk dyrkning". Certificeringsorganet skal have akkrediteringen som kræves for standarden, fx ISO 17065, NOP eller IFOAM.

**** Recirkulerede fibre eller materialer:** Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Både mekanisk og kemisk recirkulering er inkluderet. Se uddybning under definitioner i afsnit 1.

***** Genmodificerede organismer** er defineret i EU-direktiv 2001/18.

- ☒ **Økologisk bomuld:** Gyldigt certifikat som viser, at bomulden i det svanemærkede produkt er økologisk dyrket i henhold til standarderne i kravet. Hvis det er underleverandøren der er GOTS certificeret, skal kravet dokumenteres med et transaktionscertifikat som viser, at varen der sendes videre, er GOTS certificeret. For BCI skal det dokumenteres, at den indkøbte bomuld kan spores tilbage til BCI bønderne.
- ☒ **Recirkulerede fiber** skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:
 - a) Certifikat som viser, at råvaren er 100 % recirkuleret (post- og/eller pre-konsument) med Global Recycled Standard certifikat 4.0 (eller senere versioner), eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
 - b) Fremvise dokumentation for, at de recirkulerede fibre er indkøbt som 100 % recirkulerede (post- og/eller pre-konsument) samt angive leverandør.
- ☒ **Bomuld omfattet af undtagelsen:** Dokumentation som viser, at bomulden er dyrket indenfor en af de tre IPM-standarder: BCI, CmiA eller FairTrade Cotton. Dokumentationen skal nævne kontrolmyndighed eller certificeringsmyndighed for de forskellige bomuldstyper og skal dokumenteres:
 - på årsbasis indkøbt med transaktionsregistre og/eller fakturaer, eller
 - på slutproduktbasis (angivet i vægt) målt ved spinding og/eller tekstilfremstilling.
- ☒ Testrapport som viser, at BCI-bomuld ikke indeholder materiale fra alment kendte varianter af genmodificeret bomuld og rutine som viser, at alle indkøbte batches bliver testet.

3.4.2 Silke, hør (lin) og andre bastfibre (hamp, jute og rami)

O15 Silke

Silkefibre, som indgår med mere end 30 vægt % i metervaren, skal enten være certificeret som "økologisk"* eller være recirkuleret**.

* **Økologisk silke:** silke som er certificeret økologisk eller i overgang til økologisk efter en standard godkendt i IFOAM Family of Standards, fx forordning (EU) 2018/848, USDA National Organic Program (NOP), APEDAs National Programme for Organic Production (NPOP), China Organic Standard GB/T19630. Her godtages også GOTS og DEMETER og certificeret som "i overgang til økologisk dyrkning". Certificeringsorganet skal have akkrediteringen som kræves for standarden, fx ISO 17065, NOP eller IFOAM.

** **Recirkulerede fibre:** Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Både mekanisk og kemisk recirkulering er indkluderet. Se uddybning under definitioner i afsnit 1.

- ☒ Gyldigt certifikat som viser, at silken i det svanemærkede produkt er økologisk dyrket i henhold til standarderne i kravet. Hvis det er underleverandøren som er GOTS certificeret, skal kravet dokumenteres med et transaktionscertifikat der viser, at varen som sendes videre, er GOTS certificeret.
- ☒ Recirkulerede fibre skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:
 - a) Global Recycled Standard certifikat der viser, at råvaren er recirkuleret, eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
 - b) Fremvis dokumentation for, at de recirkulerede fibre er indkøbt som recirkulerede samt angive leverandør.

O16 Hør (lin) og andre bastfibre

Hør (lin) og andre bastfibre, fx rami, hamp og jute, må kun dyrkes med pesticider tilladt anvendt i EU forordning 1107/2009.

- ☒ Erklæring om, at kun pesticider godkendt i EU-forordning 1107/2009 er anvendt.

O17 Vandrødning af hør (lin) og andre bastfibre

Ved vandrødning af hør (lin) og andre bastfibre, fx rami, hamp og jute, skal afløbsspildevandet fra vandrødningsbassinerne renses, så det kemiske oxygenforbrug (COD) eller den totale mængde organisk karbon (TOC) reduceres med mindst:

- 75 % for hampfibre
- 95 % for (hør) lin- og andre bastfibre

Testmetode: Test i henhold til ISO 6060.

Måling af BOD, PCOD eller TOC kan også anvendes, hvis en korrelation til COD er vist.

- ☒ Testrapport fra producent af hør (lin)/bastfibre som viser, at kravet er opfyldt, eller
- ☒ Gyldigt licensbevis for EU-Blomsten i henhold til Kommissionens afgørelse fra juli 2014.

3.4.3 Uld og andre kreatinfiber

O18 Uld og andre kreatinfibre

Anvendt uld og andre kreatinfibre skal stamme fra enten får, kamel, alpakka eller ged og skal efterleve et af tre følgende punkter:

1. Være certificeret økologisk uld*
 2. Være recirkuleret uld**
- eller

3. Være konventionel uld som kan dokumentere, at nedenstående krav til pesticidindhold i råulden efterleves.

Pesticidindhold i konventionel uld:

- Det totale indhold af følgende stoffer må ikke overstige 0,5 ppm: Y-hexaklorcyklohexan (lindan), α-hexaklorcyklohexan, β-hexaklorcyklohexan, δ-hexaklorcyklohexan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT og p,p'-DDD, cypermetrin, deltametrin, fenvalerat, cyhalotrin og flumetrin.
- Det totale indhold af følgende stoffer må ikke overstige 2 ppm: diazinon, propetamfos, klorfenvinfos, diklorfention, klorpyrifos, fenklorfos, dicyclanil, diflubenzuron og triflumuron.
- Der er undtagelse for testkravet til pesticidrester, hvis det kan dokumenteres, hvilke bønder der har produceret mindst 75 vægt % af ulden eller kreatinfibre og bønderne kan bekræfte, at stofferne nævnt i kravet ikke er anvendt på de aktuelle områder eller dyr.

Testmetode: Test skal være i henhold til IWTO Draft test Method 59: Method for the Determination of Chemical Residues on Greasy Wool eller tilsvarende.

Analysen skal gøres på råuld før vådbehandling og testrapport skal indsendes ved ansøgning, og derefter skal ansøger have en rutine for årligt at teste i henhold til kravet samt sikre, at kravet efterleves. Nordisk Miljømærkning skal underrettes, hvis kravet ikke efterleves.

*** Definition af økologisk uld:** uldfibre som er certificeret økologisk eller i overgang til økologisk efter en standard godkendt i IFOAM Family of Standards, fx forordning (EU) 2018/848, USDA National Organic Program (NOP), APEDAs National Programme for Organic Production (NPOP), China Organic Standard GB/T19630. Her godtages også GOTS og DEMETER og certificeret som "i overgang til økologisk dyrkning". Certificeringsorganet skal have akkrediteringen som kræves for standarden, fx ISO 17065, NOP eller IFOAM.

**** Definition af recirkuleret uld:** Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Både mekanisk og kemisk recirkulering er indkluderet. Se uddybning under definitioner i afsnit 1.

- ☒ **Økologisk uld:** Gyldigt certifikat som viser, at ulden i det svanemærkede produkt er økologisk dyrket i henhold til standarderne i kravet. Hvis det er underleverandøren der er GOTS certificeret, skal kravet dokumenteres med et transaktionscertifikat som viser, at varen der sendes videre er GOTS certificeret.
- ☒ **Recirkulerede fibre:** Skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:
 - a) Global Recycled Standard certifikat der viser, at råvaren er recirkuleret eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
 - b) Fremvis dokumentation for, at de recirkulerede fibre er indkøbt som recirkulerede samt angive leverandør.
- ☒ **Konventionel uld:** Erklæring fra uldleverandør om, at mulesing ikke er anvendt.
- ☒ Derudover testrapport der viser, at pesticidkravet er opfyldt og en skriftlig rutine som beskriver, at der udføres årlig test i henhold til pesticidkravet samt årlig egenkontrol af, at kravet efterleves. Testresultater skal arkiveres og være tilgængelige ved efterkontrol af Nordisk Miljømærkning. Alternativt til pesticidtesten en bekræftelse fra bønderne om, at angivne stoffer ikke er anvendt, samt oversigt over andelen af uld, som dette gælder.

019 Uldvaskemidler

Scouring agents, som benyttes til vask af råuld, skal være enten let (readily) aerobt biologisk nedbrydelige eller potentielt (inherently) aerobt biologisk nedbrydelige i henhold til testmetode: OECD 301 A-F (60 % nedbrydelighed), OECD 310 (60 % nedbrydelighed), OECD 302 A-C (70 % nedbrydelighed) eller tilsvarende testmetoder.

- ☒ Erklæring fra kemikalieleverandøren samt sikkerhedsdatablade for anvendte scouring agents og/eller OECD- eller ISO-prøvningsresultater der viser, at kravet er opfyldt.

O20 COD-udslip fra uldvaskerier

Udslip af COD fra uldvaskeanlæg må maksimalt være (udtrykt som halvårligt gennemsnit):

- 45 g/kg for fin uld (merinould eller uldfibre som er 25 micron eller tyndere)
- 25 g/kg for grov uld

Afløbsvand, der går til kommunal eller anden regional rensning, er undtaget.

Testmetode: Test i henhold til ISO 6060.

Måling af PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes, hvis en korrelation til COD er vist.

- ☒ Indsendelse af testrapport fra uldvaskeriet som viser, at kravet er opfyldt. Alternativt kan enten et gyldigt GOTS eller EU-Blomst certifikat anvendes som dokumentation.

O21 pH-værdi og temperatur fra spildevand fra uldvask

pH-værdien i afløbsvandet, som udledes i overfladevand, skal være 6–9 (medmindre pH-værdien i resipienten ligger udenfor dette interval), og temperaturen skal være lavere end 40 °C (medmindre temperaturen i resipienten er højere).

- ☒ Testrapporter fra uldvaskeriet, som viser målinger af pH og temperatur i afløbsvandet. Alternativt kan gyldigt GOTS certifikat anvendes som dokumentation.

O22 Forbud mod mulesing

Kirugisk mulesing og mulesing udført med flydende kvælstof er ikke tilladt på merinofår.

- ☒ Erklæring fra producent af merinould om, at mulesing ikke er anvendt.

3.4.4 Regenererede cellulosefibre

O23 Regenererede cellulosefibre (viskose), råvare

Regenererede cellulosefibre skal være baseret på:

- Træ, bambusfibre, bomuldslinger, eller
- Recirkulerede bomulds- eller viskosefibre

Træfibre og bambusfibre skal opfylde følgende krav:

- Virgine fibre: Træarter listet på Svanens liste over forbudte træarter (www.nordicecolabel.org/wood/) må ikke anvendes i de regenererede cellulosefibre/massen. Kravet omfatter kun virgine træarter og således ikke fibre defineret som genvundet materiale*.
- Virgine fibre: Producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolvingmassen skal opgive navn (artsnavn) for de træråvarer og bambus, som benyttes i produktionen.
- Producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolvingmassen skal være sporbarhedscertificeret i henhold til enten FSC eller PEFC.

- Årligt skal:

Mindst 50 % af fiberråvarerne, der benyttes som cellulosefibrer i dissolvingmassen, skal være certificeret som bæredygtigt skovbrug efter FSC eller PEFC. Den resterende andel af fiberråvarerne skal være omfattet af FSC/PEFCs kontrolordning (FSC Controlled Wood/PEFC Controlled Sources) eller

Mindst 75 % af de regenererede fibre i dissolvingmassen skal være genvundet materiale*

eller

En kombination af certificeret fiberråvare og genvundet materiale beregnet ud fra følgende formel: $\text{Krav til andel fiberråvare fra certificeret skovbrug i massen (Y): } Y (\%) \geq 50 - 0,67 \times$

hvor x = andel genvundet materiale.

Kravet skal dokumenteres som indkøbt råvare på årsbasis (volumen eller vægt) af producent af regenererede fibre eller producenten af dissolvingmassen.

Hvis flere masser blandes, skal certificeringsprocenten opfyldes for den færdige masse, som anvendes.

** Genvundet materialet er her defineret som pre-konsument og post-konsument, jf. definitionen i ISO 14021. Pre-konsument materiale: Materiale omdirigeret fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Udelukket er genbrug af materialer som omarbejdede materialer (rework), genformalet eller skrot produceret ved en proces, og som kan genvindes inden for den samme proces, der genererede det.*

Post-konsument materiale: Materiale fra husholdninger eller af kommercielle, industrielle og institutionelle faciliteter i deres rolle som slutbrugere af produktet, som ikke længere kan anvendes til det påtænkte formål. Dette inkluderer afkast af materiale fra distributionskæden.

Nordisk Miljømærkning regner fx biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm.) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødde mm.) som genvundet materiale.

☒ **Recirkulerede fibre:** Skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:

- a) Global Recycled Standard certifikat (version 4 eller senere) der viser, at råvaren er indkøbt som 100 % recirkuleret eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
- b) Fremviser dokumentation for, at de anvendte fibre er indkøbt som 100 % recirkulerede samt angive leverandør.

Træfibre og bambus:

- ☒ Erklæring fra producent af fiberråvaren i regenererede fibre eller producenten af dissolvingmassen om, at kravet til træarter, som ikke må anvendes, er opfyldt.
- ☒ Navn (på latin og et nordisk sprog) for de råvarer, som anvendes.
- ☒ Producent af fiberråvaren i regenererede fibre eller producenten af dissolvingmassen skal vise gyldigt sporbarhedscertifikat i henhold til FSC eller PEFC, som omfatter virgine fibre og genvundet materiale, der anvendes i massen.
- ☒ Dokumentation fra producent af masse, som viser indkøbt mængde certificeret fiberråvare. De indkøbte mængder skal understøttes af faktura eller følgeseddel (papir eller via E-fakturering). Andelen af certificerede fibre skal opdateres og rapporteres årligt under licensens gyldighedstid.

O24 Regenererede cellulosefibre (viskose), proces

Fiberproduktionen skal baseres på afløbsfrie* processer som lyocell, direkte spinning af cellulose (Spinnova processen) eller tilsvarende.

** Afløbsfrie processer defineres her som processer med høj recirkuleringsgrad af kemikalier (>98 %) eller processer uden kemikalier.*

- ☒ Dokumentation som viser, at fremstillingen af de regenererede cellulosefibre er produceret med afløbsfrie processer.

3.4.5 Syntetiske fibre

For syntetiske fibre stilles der krav om, at de enten skal bestå af recirkuleret materiale, hvis de er af fossil oprindelse, eller være biobaserede (jf. definition af disse i krav nedenfor). Her stilles krav til, hvilke typer af recirkulerede og biobaserede råvarer, der kan godkendes.

O25 Syntetiske fibre - fossil oprindelse

Anvendte syntetiske fibre af fossil oprindelse skal bestå af 100 % recirkuleret materiale*.

Kravet skal dokumenteres ved enten a eller b nedenfor:

- a) Global Recycled Standard certifikat der viser, at råvaren er recirkuleret eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
- b) Ved at oplyse producent af recirkuleret råvare samt dokumentere, at det anvendte feedstock i råvaren er 100 % recirkuleret materiale, jf. kravets definition.

Her må ikke anvendes recirkuleret fødevareplast, som stammer fra anlæg der er EFSA** eller FDA*** godkendt eller markedsføres som kompatibelt med disse.

For elastan gives en undtagelse i krav O10 for elastan op til 25 % i udvalgte produkttyper.

** Recirkulerede materialer defineres i kravet i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier med specificering samt omfatter både mekanisk og kemisk recirkulering:*

"Pre-consumer/commercial" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som omarbejdes (rework) eller knuses igen (regrind), eller affald (scrap), der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

Nordisk Miljømærkning regner rework, regrind eller scrap, som ikke kan genanvendes direkte i samme proces, men kræver en oparbejdning (fx i form af sortering, omsmeltning og granulering) før det kan genanvendes, for at være pre-konsument/commercial materiale. Dette er uanset om det sker inhouse eller eksternt.

"Post-consumer/commercial" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.

**** I henhold til Kommissionens forordning (EF) nr. 282/2008 af 27. marts 2008 om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer.**

***** I henhold til Code of Federal Regulations Title 21: Food and Drugs, PART 177—INDIRECT FOOD ADDITIVES: POLYMERS.**

- ☒ Erklæring fra producent af recirkulerede råvarer om, at råvaren ikke er EFSA eller FDA godkendt, jf. kravet.
- ☒ a) Certifikat for uafhængig certificering af leverandørkæden, fx Global Recycled Standard.
- ☒ b) Dokumentation fra producent der viser, at den anvendte feedstock i råvaren er 100 % recirkuleret materiale, jf. kravets definition.

O26 Syntetiske fibre - biobaseret oprindelse

Biomasse fra landbrugsråvarer, der anvendes til biobaserede* polymerfibre (fx polyester og polyamid), skal opfylde følgende krav. Sekundære råvarer** er undtaget for kravet.

- For alle landbrugsråvarer skal navn (latin og engelsk) og geografisk oprindelse (land/stat) angives.
- Palme- og soyaolie må ikke anvendes til biobaserede polymerfibre i tekstilet.

Specielt for sukkerrør

- For biobaserede polymerfibre baseret på sukkerrør skal råvaren være Bonsucro-certificeret.

Producenten af den biobaserede polymer skal være sporbarhedscertificeret (CoC, Chain of Custody Certified) i henhold til Bonsucro. Sporbarheden skal sikkerhedsstilles gennem massebalance. Book- and Claim Systemer accepteres ikke. Producenten af den biobaserede polymer skal dokumentere, at der er indkøbt certificerede råvarer til polymerproduktionen fx i form af specifikation på faktura eller følgeseddel.

Nordisk Miljømærkning kan, hvis det er aktuelt, vurdere andre certificeringssystemer for ovenfor nævnte råvarer.

** Biobaserede polymerfibre er her defineret som polymerfibre, hvor mindst 90 vægt % af materialet er biobaseret.*

*** Sekundære råvarer defineres her som restprodukter fra andre produktioner, fx biprodukter som halm fra kornproduktion og biprodukter fra majs. PFAD (Palm Fatty Acid Distillate) fra palmeolie regnes ikke for et rest-/affaldsprodukt.*

- ☒ Navn (på latin og engelsk) og geografisk oprindelse (land/delstat) for de anvendte landbrugsråvarer.
- ☒ For certificerede råvarer: Kopi af gyldigt CoC-certifikat eller certifikatnummer. Samt dokumentation som faktura eller følgeseddel fra producent af biobaseret polymer, som viser at der er indkøbt biobaseret polymer med certificerede råvare i mindst samme årlige mængde som anvendes i produktionen af den biobaserede polymer.
- ☒ For sekundære råvarer: Dokumentation fra leverandør af råvarer der viser, at kravets definition af sekundær råvare efterleves.

027 Syntetiske fibre (biobaserede), genetisk modificerede råvarer

Landbrugsråvarer fra genmodificerede organismer* må ikke anvendes ved produktion af biobaserede polymerfibre.

Sekundære** råvarer er undtaget kravet.

** Genmodificerede organismer er defineret i EU-direktiv 2001/18. Proceskemikalier og råmaterialer, produceret ved brug af genmodificerede mikroorganismer i lukkede systemer, er ikke defineret som GMO.*

*** Sekundære råvarer defineres her som restprodukter fra andre produktioner, fx biprodukter som halm fra kornproduktion og biprodukter fra majs. PFAD (Palm Fatty Acid Distillate) fra palmeolie regnes ikke for et rest-/affaldsprodukt.*

- ☒ Erklæring fra producent af biobaseret polymer der viser, at genmodificerede råvarer ikke er anvendt ved polymerfremstilling.

3.4.6 Recirkulerede fibre

028 Recirkulerede fibre, test af miljøskadelige stoffer

Kravet gælder for alle recirkulerede fibre - både syntetiske og naturfibre.

Recirkulerede fibre/råvarer til fiberproduktion må ikke indeholde følgende stoffer over angivne grænseværdier i nedenstående tabel.

PET-flasker, som anvendes til fremstilling af polyester samt kemisk recirkuleret polymerer, der udfører kemisk rensning, er undtaget for at dokumentere dette krav.

Fibre anvendt til følgende produkter er undtaget for kravet:

- Indretningstekstil, fx tæpper, duge, sengetæpper (ikke sengetøj) og gardiner.
- Tasker, indkøbsnet og punge.

Kravet skal dokumenteres ved ansøgning, samt efterfølgende årligt kontrolleres ved egenkontrol.

Stof/stofgruppe	Maks. grænse
Metaller:	
Krom total	1,0 mg/kg
Bly	0,1 mg/kg
Kviksølv	0,02 mg/kg
Kadmium	0,1 mg/kg
Antimon	30,0 mg/kg
Organiske tinforbindelser:	
TBT og TPhT	0,5 mg/kg
Sum af DBT, DMT, DOT, DPhT, DPT, MOT, MMT, MPhT, TeBT, TeET, TCyHT, TMT, TOT, TPT	1,0 mg/kg
Klorerede phenoler:	
Pentachlorphenol	0,05 mg/kg
Tetrachlorphenol	0,05 mg/kg
Trichlorphenol	0,2 mg/kg
Dichlorphenol	0,5 mg/kg
Monochlorphenol	0,5 mg/kg
Per- og polyflourerede forbindelser:	
PFOS, PFOSA, PFOSF, N-Me-FOSA, N-Me-FOSE, N-Et-FOSE	Sum <1,0 µg/m ²
PFOA	<1,0 µg/m ²
PFHpA, PFNA, PFDA, PFUdA, PFDaA, PFTrDA, PFTeDA	0,05 mg/kg for hver
Andre angivne per- og polyflourinerede forbindelser i henhold til Oeko-Tex 100 annex 5.	0,05 eller 0,5 mg/kg for hver, som angivet i Oeko-Tex 100
Ftalater:	
BBP, DBP, DEP, DMP, DEHP, DMEP, DIHP, DHNUP, DCHP, DHxP, DIBP, DIHxP, DIOP, DINP, DIDP, DPrP, DHP, DNOP, DNP, DPP	Sum 0,1 vægt %
Flammehæmmere:	
Flammehæmmere med undtagelse af flammehæmmere godkendt af Oeko-Tex.	<100 mg/kg for hver
Formaldehyd	16 mg/kg
Arylaminer med kræftfremkaldende egenskaber angivet i Oeko-tex 100 appendix 5	Sum 20 mg/kg
Surfactant, wetting agent residues:	
Nonylphenol, octylphenol, heptylphenol, pentyphenol	Sum 10 mg/kg
Nonylphenol, octylphenol, heptylphenol, pentyphenol, nonylphenoletoksilat og octylphenoletoksilat	Sum 100 mg/kg

Farvestoffer:	
Afspaltede kræftfremkaldende listet i Oeko-Tex appendiks 5	Sum 20 mg/kg
Afspaltede analin listet i Oeko-Tex appendiks 5	Sum 100 mg/kg
Kræftfremkaldende listet i Oeko-Tex appendiks 5	50 mg/kg
Allegene farvestoffer listet i Oeko-Tex appendiks 5	50 mg/kg
Andre farvestoffer listet i Oeko-Tex appendiks 5	50 mg/kg
Pesticider (for rec. naturlige fibre):	
Pesticider angivet i Oeko-Tex 100 appendiks 5	Sum 0,5 mg/kg

Testmetoder: testmetoder som angivet i Testing Methods Standard 100 by Oeko-Tex.

- ☒ Testrapporter eller Oeko-tex 100 klasse I certifikat der viser, at kravet efterleves.
- ☒ Skriftlig rutine der beskriver, at der udføres årlig test i henhold til kravet samt årlig egenkontrol af, at kravet efterleves. Testresultater skal arkiveres og være tilgængelige ved efterkontrol af Nordisk Miljømærkning.

3.4.7 Tilsætninger og behandling af fibre

Kravet omfatter eventuelle tilsætninger og belægninger af fiber. Kravet gælder alle fibertyper.

O29 Behandling og belægning af fiber og garn

- Behandling og belægning af fibre skal efterleve følgende krav: O31 Klassificering af kemiske produkter, O32 Forbud mod CMR stoffer, O33 Forbudte stoffer* og O39 Kemikalier med silikone.
- Behandling og belægning af uld mod filtning:
 - Klor- og fluorforbindelser er forbudt (også udelukket i krav O33)
 - Uldfibre kan kun belægges med bionedbrydelig** belægning.

* *Undtagelse for tilsat nanotitandioxid ved fremstilling af regenereret cellulose.*

** *Belægning skal være aerob nedbrydelig i henhold til OECD 301 A-F eller OECD 310 (readily biodegradable) eller 302 A-C (inherently biodegradable).*

- ☒ Erklæring fra fiberproducent/-leverandør om, at kravet efterleves samt beskrivelse og sikkerhedsdatablad af anvendte tilsætninger og belægninger til fibren.
- ☒ Ved belægning af uldfibre: Dokumentation for, at belægning opfylder krav til bionedbrydelighed.

3.5 Kemikalier anvendt i tekstilproduktion

Kravene i dette afsnit gælder for alle kemikalier, som anvendes i produktionen af tekstiler, hvis ikke andet er specificeret i kravet. Eksempler på kemikalier er blødgørere, blegemidler, pigmenter og farvestoffer, stabilisatorer, dispergeringsmidler, slettemidler, enzymer og andre hjælpekemikalier. Kemikalierne benyttes i de forskellige processer i tekstilproduktionen, fx ved karding, spinning, væving, strikning, vaskning, blegning, farvning, trykning og efterbehandling, som fx belægning, laminering eller limning. Kravene er uafhængige af, om det er tekstilproducenten eller dens underleverandører, der anvender kemikalierne. Kemikalier som anvendes i renseanlæg eller til vedligeholdelse af produktionsudstyr, er undtaget for kravene.

3.5.1 Overordnede kemikaliekrav

O30 Oversigt over kemikalier

Samtlige kemiske produkter skal angives og dokumenteres med sikkerhedsdatablad. Der skal laves en samlet liste eller separate lister for hver produktionsproces og/eller underleverandør, også for trykning på tekstiler og produkter.

Følgende oplysninger skal fremgå for hvert kemisk produkt:

- handelsnavn
- kemikaliets funktion
- procestrin, som det kemiske produkt benyttes i
- hvilken underleverandør/producent, som anvender det kemiske produkt

- ☒ Kemikalieliste for hver produktionsproces og/eller underleverandør.
- ☒ Sikkerhedsdatablad for hvert kemisk produkt i henhold til Annex II i REACH 1907/2006.

O31 Klassificering af kemiske produkter

Kemiske produkter må ikke være klassificeret som angivet i tabellen nedenfor.

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	Farekategori	Farekode
Farlig for vandmiljøet	Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1 Aquatic Chronic 2	H400 H410 H411
Farlig for ozonlaget	Ozone	H420
Kræftfremkaldende egenskaber*	Carc 1A eller 1B Carc 2	H350 H351
Kønscellemutagenitet*	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksicitet*	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362
Akut giftighed	Acute Tox 1 eller 2 Acute Tox 3	H300, H310, H330 H301, 311, 331
Specifik målorgantoksicitet med enkelt eller gentaget eksponering	STOT SE 1 STOT RE 1	H370 H372
Sensibiliserende ved indånding eller hudkontakt	Resp. Sens. 1, 1A eller 1B Skin Sens. 1, 1A eller 1B	H334** H317**

Vær opmærksom på, at det er kemikalieproducenten, der er ansvarlig for klassificeringen.

* Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

** Ikke-disperse farvestoffer er undtaget for forbud mod H334 og H317 under forudsætning af, at der benyttes ikke-støvende formuleringer eller der anvendes automatisk dosering.

- ☒ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.
- ☒ Undtagelse for ikke-disperse farvestoffer: Erklæring om at disse benyttes som ikke støvende formuleringer, eller at der anvendes automatisk dosering.

O32 Forbud mod CMR-stoffer

I kemiske produkter må der ikke indgå stoffer*, som er klassificeret som angivet i tabellen nedenfor.

* Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1 Definitioner.

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	Farekategori	Farekode
Kræftfremkaldende egenskaber*	Carc. 1A eller 1B Carc. 2	H350 H351
Kønscellemutagenitet*	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksicitet*	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362

* Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassifiseringen H350i.

☒ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.

O33 Forbudte stoffer

Følgende stoffer må ikke indgå* i kemiske produkter:

* Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1 Definitioner.

- Stoffer på Kandidatlisten (<https://echa.europa.eu/candidate-list-table>)
- Siloksanene D4, D5 og D6 har eget dokumentationskrav, se krav O39.
- Stoffer, der er PBT (Persistent, Bioaccumulative and Toxic) eller vPvB (very Persistent and very Bioaccumulative) i henhold til kriteriene i REACH bilag XIII.
- Stoffer, der anses at være potentielt hormonforstyrrende i kategori 1 eller 2 på EU's prioritetsliste over stoffer, som skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter, samt hormonforstyrrende stoffer identificeret i biocidforordningen (EU 528/2012) og/eller forordning om plantebeskyttelsesmidler (EC 1107/2009). Stofferne på EU's liste kan læses i sin helhed på:
http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilag L, side 238 og følgende sider).
- Flammehæmmere (fx kortkædede klorparafiner).
- Per- og polyfluorerede forbindelser (fx PTFE, PFOA og PFOS).
- Klorerede polymerer (fx PVC og PVDC).
- Nanopartikler fra nanomateriale*.
- Tungmetaller**.
- Azofarvestoffer som kan afspalte kræftfremkaldende aromatiske aminer (se Bilag 2).
- Ftalater.
- Klorerede opløsningsmidler og bærere, inkl. klorfenoler og klorerede benzener.
- Alkylfenoler og alkylfenoletoksilater (APEO).
- Organotinforbindelser.
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS).
- Kvarternære ammoniumforbindelser (fx DTDMAC, DSDMAC og DHTDMAC).
- EDTA (Ethylendiamintetraacetat) og DTPA (dietyltriainpentaacetat).

* Definitionen af nanomateriale følger EU-kommissionens definition af nanomateriale af den 18. oktober 2011 (2011/696/EU). Naturlige pigmenter er undtaget kravet.

** Tungmetaller omfatter metaller listet i punkt 2 nedenfor. Der undtages i kravet for:

1. Kobber i metalkompleksfarvestoffer, se krav O35.
2. Forureninger af metaller i farvestoffer og pigmenter op til mængder fastsat af ETAD, Annex 2 "Heavy metal limits for dyes": Antimon (50 ppm), Arsenik (50 ppm), Kadmium (20 ppm), Krom (100 ppm), bly (100 ppm), Kvivsølv (4 ppm), zink (1500 ppm), kobber (250 ppm), nikkel (200 ppm), tin (250 ppm), barium (100 ppm), kobolt (500 ppm), jern (2500 ppm), mangan (1000 ppm), selenium (20 ppm) og sølv (100 ppm).
3. Her er undtagelse for jern, som benyttes ved depigmentering før trykning.

- ☒ Erklæring fra kemikalieproducent eller kemikalieleverandør om, at kravet er opfyldt.

3.5.2 Specifikke kemikaliekrav

O34 Biocider og antibakterielle stoffer

Følgende stoffer, som kan have en biocid- og/eller antibakteriel virkning i fibre, metervare eller det færdige tekstil, er ikke tilladt:

- Antibakterielle stoffer (inkl. sølvioner, nanosølv og nanokobber), og/eller
- Biocider i form af rene virksomme stoffer eller som biocidprodukter.

Naturligt forekommende antibakteriel effekt i materialer er ikke omfattet af forbud.

- ☒ Erklæring fra kemikalieproducent/leverandør og tekstilproducent om, at kravet er opfyldt.

O35 Metalkompleksfarvestoffer og -pigmenter

Kun metalkompleksfarvestoffer og –pigmenter baseret på kobber med op til maks. 5 vægt % kan benyttes - og kun for følgende fibre og processer:

- ved farvning af uldfibre
- ved farvning af polyamidfibre
- ved farvning af blandinger af uld og/eller polyamid med regenererede cellulosefibre

- ☒ Teknisk datablad eller testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O36 Nedbrydelighed af vaskemidler, blødgørere og kompleksdannere

Kemiske produkter, der benyttes som vaskemidler, blødgørere og kompleksdannere skal være enten let (readily) aerobt biologisk nedbrydelige eller potentielt (inherently) aerobt biologisk nedbrydelige i henhold til testmetode OECD 301 A-F (60 % nedbrydelighed), OECD 310 (60 % nedbrydelighed), OECD 302 A-C (70 % nedbrydelighed) eller tilsvarende testmetoder.

Silikonesoftnere og kompleksdannere, der betegnes som "chelating agents" og "sequestering agents", omfattes også af kravet.

- ☒ Kemikalieproducenten skal indsende sikkerhedsdatablad eller testrapporter som viser, at kravet er opfyldt.

O37 Slettepræparater (sizing agents)

Kravet gælder kun for væverier.

Mindst en af nedenstående alternativer skal opfyldes og dokumenteres:

1. Slettepræparater skal være let (readily) aerobt biologisk nedbrydelige eller potentielt (inherently) aerobt biologisk nedbrydelige i henhold til testmetode OECD 301 A-F (60 % nedbrydelighed), OECD 310 (60 % nedbrydelighed), OECD 302 A-C (70 % nedbrydelighed) eller tilsvarende testmetoder eller
 2. Mere end 80 vægt % af anvendt mængde slettepræparater skal genvindes fra afløbsvandet.
- ☒ Alternativ 1: Sikkerhedsdatablad for anvendte slettepræparater der viser, at kravet efterleves.
- ☒ Alternativ 2: Erklæring fra væveriet om, at kravet opfyldes samt kort beskrivelse af genindvindingsproces fra væveriet.

O38 Blegemidler

Klorholdige stoffer må ikke anvendes som blegemiddel. Kravet gælder for alle typer tekstilprocesser inkl. blegning af garn, metervare eller det færdige tekstil.

- ☒ Erklæring fra producent af garn, metervare eller det færdige tekstil om, at kravet opfyldes.

O39 Kemikalier som indeholder silikone

D4 (cas nr. 556-67-2), D5 (cas nr. 541-02-6) eller D6 (cas nr. 540-97-6) må kun indgå i form af rester fra råvareproduktionen og tillades i mængder op til 1000 ppm i silikoneråvaren (kemikaliet) for hver.

- ☒ Test fra kemikalieproducent der viser, at kravet efterleves.

O40 VOC i trykpasta

Trykpasta må ikke indeholde mere end 5 % flygtige organiske forbindelser (VOC)*.

** Flygtige organiske forbindelser defineres her som organiske forbindelser med et damptryk over 0,01kPa ved 20 °C.*

- ☒ Erklæring fra producent eller leverandør af trykpasta om, at kravet er opfyldt.

3.6 Belægninger, laminater og membraner

O41 Tekstiler som substrat (fx i laminat)

Tekstiler, der benyttes som substrat/ bæremateriale i fremstilling af tekstiler med belægninger, laminater og membraner, skal opfylde respektive krav til fiber i afsnit 3.4.

Se definition af belægning, laminat og membraner i afsnit 1 Definitioner.

- ☒ Dokumentation som beskrevet i relevante fiberkrav.

O42 Belægninger, laminater og membraner

Additiver og andre tilsætninger (fx tilsat i master batch) i polymerer, der anvendes i belægninger, laminater og membraner, skal efterleve og dokumentere følgende krav:

- O31 Klassificering af kemiske produkter,
 - O32 Klassificering af indgående stoffer,
 - O33 Forbudte stoffer,
 - O35 Metalkompleksfarvestoffer- og pigmenter.
- ☒ Dokumentation som beskrevet i relevante fiberkrav.

3.7 Særskilte kemikaliekrav til lim

O43 Lim

Kravet omfatter lim anvendt til limning af tekstiler, belægning, membraner, laminat eller andet materiale.

Lim, der benyttes til små infolabels, fx carelabel, er undtaget kravet.

Limen:

- må ikke være tilsat kolofonharpiks,
- og
- skal opfylde krav O31 Klassificering af kemiske produkter, O32 Forbud mod CMR-stoffer og O33 Forbudte stoffer.

☒ Sikkerhedsdatablad og erklæring fra limproducent om, at kravet er opfyldt.

3.8 Udslip fra vådprocesser

O44 COD, temperatur og pH i afløbsvand fra vådprocesser

- Udslip af COD i afløbsvand fra vådprocesser må totalt være maks. 20 g/kg produceret tekstil. Afløbsvand, der går til kommunal eller anden regional rensning, er undtaget.
- Testmetode: COD-indhold skal testes i henhold til ISO 6060 eller tilsvarende.
- pH på afløbsvandet, som udledes til overfladevand, skal være mellem 6 og 9 (medmindre pH i recipienten ligger udenfor dette interval).
- Temperaturen på afløbsvandet, som udledes til overfladevand, skal være lavere end 40 °C (medmindre temperaturen i recipienten er højere).
- Testrapport skal indsendes ved ansøgning og derefter skal ansøger have en rutine for årligt at teste i henhold til kravet samt sikre, at kravet efterleves. Nordisk Miljømærkning skal underrettes, hvis kravet ikke efterleves.

- ☒ Rapport ved ansøgning som viser gennemsnitlige månedsberegninger af COD, pH og temperatur for mindst 3 af de sidste 12 måneder. For COD kan måling af PCOD, TOC eller BOD anvendes, hvis en korrelation til COD er vist.
- ☒ Beskrivelse af hvordan spildevand fra vådproces renses, og om det ledes til kommunal eller anden regional rensning.
- ☒ Skriftlig rutine der beskriver, at der udføres årlig test i henhold til kravet samt egenkontrol af, at kravet efterleves.

3.9 Energi- og vandforbrug

O45 Implementering af BAT for energieffektivitet og vandbesparelse

Ansøgeren skal påvise, at den energi, der bruges ved vask, tørring og hærdning i forbindelse med indfarvning, trykning og efterbehandling af tekstilet, måles og sammenholdes med BAT niveauer eller egne tal, inden implementering af effektiviseringsteknikker.

Dette udføres som led i et energiledelsessystem eller et system for forvaltning af CO₂-emissioner. Kravet kan dokumenteres per proces.

Ansøgeren skal påvise, at vandforbrug i forbindelse med vådprocesser, fx indfarvning, trykning og efterbehandling af tekstilet, måles.

Derudover skal det dokumenteres, at produktionsanlæggene har implementeret et minimum af BAT vand- og energieffektivitetsteknikker eller tiltag for egenproduktion af solenergi, jf. tabel om BAT temaer nedenfor. Omfatter samlet produktionsmængde for det enkelte produktionsanlæg.

BAT-temaer	Produktionsmængde	
	<10 ton/dag	>10 ton/dag
1. Generel energiledelse	To teknikker	Tre teknikker
2. Vask og skylning	Én teknik	To teknikker
3. Tørring og hærkning med spændrammer	Én teknik	To teknikker

BAT-Temaer

Generelle teknikker:

- Fordelingsmåling
- Procesovervågning og automatiske kontrolsystemer til strømningsregulering, fyldningsvolumen, temperaturer og timing
- Isolering af rør, ventiler og flanger
- Frekvensregulerede elmotorer og pumper
- Lukket design af maskiner med henblik på at mindske fordampningstab
- Genanvendelse af vand og væsker i batchprocesser
- Kombinere flere vådbehandlinger i en samlet proces
- Varmegenvinding fx skyllevand, dampkondensat, afgangsluft fra processer, forbrændingsgasser
- Solfangere, solpaneler eller varmegenvinding fra brugt varmtvand, der er installeret hos virksomheden og giver energitilskud på min. 30 % af processens energibehov

Vask og skylning:

- Brug af kølevand som procesvand
- Erstatning af overløbsvask med drænings-/indløbsvask
- Brug af ”intelligente” skylningsteknologier med vandstrømningsregulering og modstrøm
- Montering af varmevekslere

Tørring og hærkning med spændrammer:

- Optimering af luftgennemstrømning
 - Isolering af lokaler
 - Montering af effektive brændersystemer
 - Montering af varmegenvindingssystemer
- ☒ Ansøger skal indsamle og indsende rapporter fra energiledelsessystemer for de enkelte indfarvnings-, tryknings- og efterbehandlingsproduktionsanlæg. ISO 50001 eller tilsvarende systemer for energiledelse eller forvaltning af CO₂-emissioner accepteres som dokumentation for energiledelsessystemet.
- ☒ Ansøger skal indsamle og indsende måling af vandforbrug for de enkelte indfarvnings-, tryknings- og efterbehandlingsproduktionsanlæg.
- ☒ Ansøger skal indsende oversigt over indfarvnings-, tryknings- og efterbehandlingsproduktionsanlæg med angivelse af produktionsmængde/dag for hver proces.
- ☒ For hver implementering af BAT-teknik eller proces med egenproduceret solenergi, skal der indsendes billeder af anlægget, tekniske beskrivelser af de enkelte teknikker og vurderinger af de opnåede energibesparelser samt angivelse af, i hvilken proces og virksomhed teknikken er implementeret.

3.10 Fyld-, stoppematerialer og indlæg

Følgende krav omfatter fyld-, stoppematerialer og indlæg, der enkeltvis indgår med mere end 1 vægt % ud af en samlet mængde fyld-, stoppematerialer eller indlæg i det færdige produkt.

O46 Fibre i fyld- og stoppematerialer

Fyld-, stoppemateriale og indlæg af fibre skal opfylde følgende krav for fibre:

- Bomuldsfibre: krav O14
- Hør (lin), rami, sisal, hamp, jute og andre bastfibre: krav O16
- Uldfibre: krav O18, O19 og O22
- Regenerede cellulosefibre: krav O23
- Syntetiske fibre: krav O25
- Recirkulerede fibre: O28
- Alle fibre: krav O29

- ☒ Her kræves tilsvarende dokumentation som angivet i kravene, der er henvist til.

O47 Fjer og dun - etiske krav

Brug af fjer og dun plukket fra levende fugle er forbudt.

Tvangsfodring af fuglene er forbudt.

Recirkuleret* dun og fjer er undtaget for kravet, men skal i stedet via sporbarhed dokumentere, at dun og fjer er recirkuleret.

** Recirkuleret dun og fjer defineres her som post-konsument recirkuleret dun eller fjer i henhold til standarden ISO 14021.*

- ☒ Responsible Down standard eller certifikat fra anden standard, der indfrier kravet.
- ☒ Recirkuleret dun og fjer: Recycled Global Standard certifikat. Alternativ dokumentation fra leverandør der viser, at dun/fjer er post-konsument recirkulerede dun eller fjer.

O48 Fjer og dun - mikrobiel renhed

Fjer og dun skal opfylde følgende for at dokumentere mikrobiel renhed:

- Oxygental på højst 10
- Fedtprocenten skal ligge mellem 0,5 % og 2,0 %
- Bestemmes i henhold til standarderne:
 - EN 12935 Fjer og dun - Krav til fyldmaterialers mikrobielle renhed,
 - EN 1162 Fjer og dun - Prøvningsmetode - Bestemmelse af oxygental, samt
 - EN 1163 Fjer og dun - Prøvningsmetode. Bestemmelse af olie- og fedtindhold.

- ☒ Mikrobiel renhed: Testrapport der viser, at kravet efterleves.

O49 Fjer og dun - mærkning af fyldmaterialer

Fyldmateriale af fjer og dun i dyner og puder skal mærkes i henhold til standarden EN 12934 - Mærkning af fyldmaterialer af fjer og dun.

- ☒ Erklæring om, at mærkning af fyldmateriale efterlever EN 12934.

O50 Tilsætninger og behandlinger

Fyld-, stoppematerialer og indlæg (undtagelse for fibre som har eget krav O46) må ikke tilsættes eller behandles* med:

- Stoffer som til enhver tid er opført på REACH's kandidatliste. Link til REACH's kandidatliste: <http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table>
- PVC

- Organiske klorforbindelser
- Flamme hæmmere (fx kortkædede klorparafiner)
- Halogenerede blegekemikalier
- Aziridin og polyaziridiner
- Kræftfremkaldende-, mutagene- og reproduktionsskadelige forbindelser (kategori 1A, 1B og 2 i henhold til CLP-forordning 1272/2008)
- Ftalater
- Fluorede organiske forbindelser, som PFOA** (perfluoroktansyre og salter/estere af denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser af denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.
- Organiske tinforbindelser
- Biocider eller biocidprodukter med hensigt på at tilføre en desinficerende eller antibakteriel effekt i produktet

* Se definition af forureninger og indgående stoffer i afsnit 1 Definitioner.

** "Vær opmærksom på national lovgivning om PFOA, hvis produktet skal sælges/markedsføres i Norge. I Norge er PFOA reguleret i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32."

- ☒ Erklæring fra producent/leverandør af fyld-/stoppematerialet om, at kravet efterleves.
- ☒ For naturlige fyld- og stoppematerialer som dun, fjer eller uden kemiske tilsætninger eller behandlinger: Erklæring fra producent/leverandør om, at der ikke er anvendt kemiske tilsætninger eller behandlinger.

051 Emissionskrav til opskummede syntetiske materialer

For opskummede syntetiske materialer, fx PU-skum, latex skum og ekspanderet polystyren, må følgende stoffer og stofgrupper højst have en emission på de angivne niveauer i nedenstående tabel.

Emission af flygtige organiske forbindelser mg/m ³	
Stof eller stofgruppe	Kravgrænse
Formaldehyd (50-00-0)	16
Toluen (108-88-3)	0,1
Styren (100-42-5)	0,005
Vinylcyclohexen (100-40-3)	0,002
4-Phenylcyclohexen (4994-16-5)	0,03
Vinylchlorid (75-01-4)	0,002
Aromatiske kulbrinter	0,3
Flygtige organiske forbindelser	0,5

Emissionstest skal udføres efter standarden ISO 16000-del 3, 6, 9, og 11.

- ☒ Testrapporter der viser, at kravet er opfyldt.
- ☒ Alternativt kan certifikat til enten Oeko-Tex klasse I baby eller CertiPUR anvendes som dokumentation for kravet.

052 Polycykliske aromatiske hydrocarboner (PAH'er):

For opskummede syntetiske materialer, fx PU-skum, latex skum og ekspanderet polystyren, skal indholdet af hver enkelt PAH angivet i kravet være under 0,5 mg/kg.

Kravet gælder følgende PAH'er:

Stofnavn	CAS nr.
Benzo[A]Pyrene	50-32-8
Benzo[E]Pyrene	192-97-2
Benzo[A]Anthracene	56-55-3
Dibenzo[A,H]Anthracene	53-70-3
Benzo[B]Fluoranthene	205-99-2
Benzo[J]Fluoranthene	205-82-3
Benzo[K]Fluoranthene	207-08-9
Chrysene	218-01-9

Der skal testes i henhold til ISO 18287 eller ZEK 01.2-08 (GC/MS).

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.
- ☒ Certifikat fra OekoTex 100 klasse I Baby kan også anvendes som dokumentation.

O53 Polyuretanskum (PUR-skum)

Fyld-, stoppematerialer og indlæg af polyuretanskum skal opfylde følgende krav:

- CFC, HCFC, HFC, metylenchlorid eller andre halogenerede organiske forbindelser må ikke benyttes som blæsemiddel.
 - Isocyanatforbindelser skal kun anvendes i lukket proces med foreskrevet værnemidler i henhold til myndighedskravene.
- ☒ Erklæring fra skumproducent/leverandør der viser, at kravet opfyldes.

O54 Latex

Fyld-, stoppematerialer og indlæg af syntetisk latex og naturlatex skal opfylde følgende krav:

- Indholdet af butadien skal være mindre end 1 mg/kg latex.
- Koncentrationen af N-nitrosaminer* må ikke være mere end 0,0005 mg/m³ målt med klimakammertest udført i henhold til standarden ISO 16000-9.

* *n-nitrosodimethylamine (NDMA), n-nitrosodiethylamine (NDEA), n-nitrosomethylethylamine (NMEA), n-nitrosodi-i-propylamine (NDIPA), n-nitrosodi-n-propylamine (NDPA), n-nitrosodi-n-butylamine (NDBA), n-nitrosopyrrolidinone (NPYR), n-nitrosopiperidine (NPIP), n-nitrosomorpholine (NMOR)*

Testmetode: Butadien kan bestemmes i henhold til EN 13130-4 eller tilsvarende metode.

- ☒ Latexproducenten skal opgive testresultater i henhold til kravet.

3.11 Skind og læder

O55 Oprindelse af skind og læder

Det er kun tilladt at anvende råhuder og skind fra dyr opstået fra produktion af mælk, uld og/eller kød-/fiskeproduktion.

Kun råhud og skind fra følgende dyr tillades: fisk*, får, ged, okse, hest, gris, elg, hjort og rensdyr.

* *Fiskeskind fra rødlistede fisk¹ accepteres ikke.*

- ☒ Ansøgeren skal indsende en erklæring fra læderproducenten eller læderleverandøren som beskriver, at de anvendte råhuder/skind stammer fra dyr, der er opdrættet til mælk, uld og/eller kød-/fiskeproduktion.

¹ The IUCN Redlist, <https://www.iucnredlist.org/>

O56 Kromindhold i læder og skind

Indholdet af krom (total) i færdigbehandlet læder eller skind (inkl. finishing) skal være mindre end eller lig med 0,1 % (masse krom/total tørvægt af læder eller skind) i henhold til EN ISO 5398.

Der må ikke forekomme krom^{VI} i færdigbehandlet læder eller skind (inkl. finishing) i henhold til EN ISO 17075 (detektionsgrænse på 3 ppm) eller tilsvarende.

- ☒ Ansøgeren skal indsende testrapport for både krom (total) og krom^{VI} der viser, at kravet er overholdt.

O57 Kadmium og bly

Kadmium og bly må ikke findes i færdigbehandlet skind eller læder.

Indholdet af kadmium og bly skal testet i henhold til testmetoderne AAS, ICP-OES eller ICP-MS (detektionsgrænse 10 ppm).

- ☒ Testrapport fra garveri som viser, at kravet er opfyldt

O58 Kemikalieoversigt for læder- og skindproduktion

Samtlige kemiske produkter, som benyttes ved de forskellige processer i produktionen af skind eller læder, skal angives samt dokumenteres med sikkerhedsdatablad.

Følgende oplysninger skal fremgå for hvert kemisk produkt:

- handelsnavn
- kemikaliets funktion
- hvilket procestrin det kemiske produkt benyttes i
- leverandøren, der anvender det kemiske produkt

Kravet gælder også for alle kemiske produkter, som benyttes til belægning eller anden efterbehandling.

- ☒ Oversigt der angiver de oplysninger, som kravet kræver for alle anvendte kemiske produkter.
- ☒ Sikkerhedsdatablad for hvert kemisk produkt i henhold til Annex II i REACH 1907/2006.

O59 Klassificering af kemikalier

Anvendte kemikalier må ikke være klassificeret som angivet i tabellen herunder. Kravet gælder for alle kemikalier, som benyttes i alle procestrin af fremstillingen (inkl. finishing) af læder og skind.

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	Farekategori	Farekode
Færlig for vandmiljøet	Aquatic Acute 1	H400
	Aquatic Chronic 1	H410
	Aquatic Chronic 2	H411
Færlig for ozonlaget	Ozone	H420
Kræftfremkaldende egenskaber*	Carc 1A eller 1B	H350
	Carc 2	H351
Kønscelemutagenitet*	Muta. 1A eller 1B	H340
	Muta. 2	H341
Reproduktionstoksicitet*	Repr. 1A eller 1B	H360
	Repr. 2	H361
	Lact.	H362
Akut giftighed	Acute Tox 1 eller 2	H300, H310, H330
	Acute Tox 3	H301, 311, 331

Specifik målorgantoksisitet med enkelt eller gentaget eksponering	STOT SE 1 STOT RE 1	H370 H372
Sensibiliserende ved indånding eller hudkontakt	Resp. Sens. 1, 1A eller 1B Skin Sens. 1, 1A eller 1B	H334** H317**

* Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

** Gælder kun pigmenter, farver og farvestoffer.

- ☒ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.

O60 Klassificering af indgående stoffer i kemiske produkter

I kemiske produkter må der ikke indgå stoffer* klassificeret som angivet i tabellen herunder. Kravet gælder for alle kemikalier som benyttes i alle procestrin af fremstillingen (inkl. finishing) af læder og skind.

* Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1 Definitioner.

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	Farekategori	Farekode
Kræftfremkaldende egenskaber*	Carc. 1A eller 1B Carc. 2	H350 H351
Kønscelemutagenitet*	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksisitet*	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362

* Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

- ☒ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.

O61 Forbudte stoffer

Følgende stoffer må ikke indgå* i kemiske produkter, der benyttes til fremstilling af skind og læder. Kravet gælder for alle kemikalier, som benyttes i alle procestrin af fremstillingen (inkl. finishing) af læder og skind.

* Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1 Definitioner.

- Stoffer på Kandidatlisten (<https://echa.europa.eu/candidate-list-table>)
- Stoffer som er PBT (Persistent, Bioaccumulative and Toxic) eller vPvB (very Persistent and very Bioaccumulative) i henhold til kriteriene i REACH vedlæg XIII
- Stoffer der anses at være potentielt hormonforstyrrende i kategori 1 eller 2 på EU's prioritetsliste over stoffer, som skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter. Listen findes på http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf (bilag L, side 238 - 249)
- Flammehæmmere (fx kortkædede klorparafiner)
- Per- og polyfluorinerede forbindelser (fx PFOA og PFOS)
- Nanopartikler*
- Tungmetaller i farvestoffer og pigmenter**
- Azofargestoffer som kan spaltes til kræftfremkaldende aromatiske aminer (se Bilag 2)
- Ftalater
- Organotinforbindelser

- Klorerede opløsningsmidler, inkl. klorfenoler og klorinerte benzener
- Alkylfenoletoksilater (APEO)
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)
- Aziridiner og polyaziridiner
- EDTA (Ethylendiamintetraacetat) og (DTPA) dietyltri Aminpentaacetat

* Undtagelse for pigmenter.

** Der er undtagelse for kravet for forureninger af metaller i farvestoffer og pigmenter op til mængder fastsat af ETAD, Annex 2 "Heavy metal limits for dyes": Antimon (50 ppm), Arsenik (50 ppm), Kadmium (20 ppm), Krom (100 ppm), bly (100 ppm), Kvivsølv (4 ppm), zink (1500 ppm), kobber (250 ppm), nikkel (200 ppm), tin (250 ppm), barium (100 ppm), kobolt (500 ppm), jern (2500 ppm), mangan (1000 ppm), selenium (20 ppm) og sølv (100 ppm)

- ☒ Erklæring fra kemikalieproducent eller kemikalieleverandør om, at kravet er opfyldt.

O62 Biocider og antibakterielle stoffer

Tilsætning og/eller integrering af stoffer, som kan have en biocid- og/eller antibakteriel virkning i skind eller læder, er ikke tilladt.

Kravet gælder også under lagring og transport af skind og læder.

Som biocider/antibakterielle stoffer regnes blandt andet sølvforbindelser, organiske tinforbindelser, klorfenoler, nanosølv og nanoguld.

- ☒ Erklæring fra producent af skind eller læder om, at kravet er opfyldt.

O63 Udslip til spildevand

Spildevand fra garverier må indeholde maks. 1 mg krom (total)/l vand.

COD i spildevandet fra garverier må være maks. 10 kg/ton vådsaltet råvare (råhud eller skind).

Kravet omfatter både selve garveprocessen samt eftergarvning.

Testmetode: COD-indhold skal testes i henhold til ISO 6060 eller tilsvarende.

Testrapport skal indsendes ved ansøgning og derefter skal ansøger have en rutine for årligt at teste i henhold til kravet samt sikre, at kravet efterleves. Nordisk Miljømærkning skal underrettes, hvis kravet ikke efterleves.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O64 Vandforbrug for skind og læder

Det årlige gennemsnitlige vandforbrug ved garvning af læder må ikke oversige 25 m³/ton råhud.

Det årlige gennemsnitlige vandforbrug ved garvning af fåreskind må ikke overstige 120 l/skind.

- ☒ Angiv vandforbrug og vedlæg dokumentation der bekræfter forbruget fx fra leverandør eller kopi af faktura, angiv total mængde i ton af skind/læder som er behandlet samt en beregning der viser vandforbrug per ton skind/læder.

O65 Energiforbrug

Forbrug af elektricitet (i kWh) og brændsel ved garvning af skind og læder skal opgives.

- ☒ Angiv forbrug af el (i kWh) og indkøb af brændsel og vedlæg bekræftelse fra leverandør eller kopi af faktura som dokumenterer dette. Angiv total kg skind og læder som er behandlet.

3.12 Kvalitets- og funktionskrav

Nordisk Miljømærkning stiller krav til brugsegenskaber og holdbarhed til tekstiler, skind og læder. Kravene er vigtige, da et svanemærket produkt skal have god kvalitet, og set fra et miljø- og ressourceperspektiv skal produkter kunne bruges en vis tidsperiode, før de er udslidte og der er behov for nye.

Hvis det svanemærkede produkt ikke er i produktion ved ansøgningstidspunktet, kan kvalitetskravene eventuelt dokumenteres med test af et tilsvarende tekstilprodukt. I sådanne tilfælde skal dette beskrives.

3.12.1 Kvalitets- og funktionskrav til tekstiler

O66 Formaldehydmission fra tekstil

Mængden af fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det færdige tekstil må ikke overstige 16 ppm.

Testmetode: Indhold af formaldehyd skal testes i henhold til standarden EN ISO 14184-1.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.
- ☒ Certifikat fra Oeko-Tex 100 klasse I Baby eller GOTS kan også anvendes som dokumentation.

O67 Dimensionsændringer under vask og tørring

Dimensionsændringer efter vask og tørring må ikke overstige:

- ± 2 % for gardiner og møbeltekstil, som er aftageligt og kan vaskes.
- ± 5 % for vævede produkter til dyner og puder i henhold til EN 13186.
- ± 3 % for vævede tekstiler ikke omfattet af ovenstående kategorier.
- ± 7 % for strik/trikotage.
- ± 10 % for 100 % uldstrik (efter 10 gange vask).

Kravet gælder ikke for fibre eller garn, produkter som tydelig er mærket "kun kemisk rensning" eller tilsvarende (hvis produktet normalt mærkes på denne måde) eller møbeltekstiler som ikke kan tages af og vaskes.

Følgende procedure skal følges ved testning:

- 10 gange vask for tekstil af 100 % uld og 1 gang for andre tekstiler
- Temperatur, vaskeprogram og vaskemiddel som angivet på care label
- Tørring som angivet på care label
- Tekstil af 100 % uld strækkes i form igen efter hver vask

Testmetode:

Test skal gennemføres i henhold til EN ISO 6330 Textiles – Procedure for husholdningsvask og -tørring til prøvning af tekstiler kombineret med ISO 5077 Textiles – Bestemmelse af størrelsesændring ved vask og tørring eller tilsvarende.

For professionelle tekstiler beregnet for industriel vask anvendes ISO 15797 Textiler - Industrielle vaske- og efterbehandlingsprocedurer beregnet til test af arbejdsbeklædning kombineret med EN ISO 5077.

Vævede produkter til dyner og puder testes i henhold til EN 13186 - Specification of feather and down filled bedding materials.

- ☒ Testrapport, som viser at kravet er opfyldt.

O68 Farveægthed over for lys

Farveægthed over for lys skal være mindst følgende niveauer:

- For tekstiler til overtøj, badetøj og UV-tøj: niveau 3-4
- For tekstiler til møbler, gardiner og forhæng: niveau 5

For tekstiler til møbler, gardiner eller forhæng tillades niveau 4, hvis tekstilet både er let farvet (standarddybde $<1/12$ i henhold til 105 A06) og består af blandinger med mere end 20 % uld eller andre kreatinfibre eller af blandinger med mere end 20 % lin eller andre bastfibre.

Kravet gælder ikke hvide tekstiler, madrasbolster og madrasovertræk.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til EN ISO 105 B02 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt. Alternativ kan et GOTS certifikat anvendes som dokumentation for de udvalgte typer af beklædning.

O69 Farveægthed over for vask

Farveægthed skal være mindst følgende:

- For farveforandring: niveau 3-4
- For misfarvning: niveau 3-4

Kravet omfatter ikke tekstildele, som tydeligt er mærket med ”kun kemisk rensning” eller tilsvarende (hvis det pågældende produkt normalt mærkes på den måde), ej heller hvide produkter, produkter som hverken er farvet eller trykt, eller tekstiler, der ikke er beregnet til aftagning og vask.

Testmetode: Testen skal gennemføres i henhold til ISO 105 C06 (en enkelt vask ved den temperatur, som er angivet på produktet) eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt. Alternativt kan et GOTS certifikat anvendes som dokumentation.

O70 Farveægthed overfor sved

Farveægthed overfor sved skal for undertøj, sportstøj og t-shirts være mindst:

- For farveændring: niveau 3-4
- For afsmitning: niveau 3-4

Niveau 3 er dog tilladt, for tekstiler der er mørkt farvet (standarddybde $>1/1$) og/eller det er fremstillet af genvunden uld.

Kravet omfatter ikke hvide tekstilprodukter eller tekstilprodukter, der hverken er farvede eller trykte.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 105 E04 (både sur og basisk og sammenligning med tekstil af fiberblanding) eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O71 Farveægthed ved gnidning (våd)

Farveægthed ved vådgnidning skal være mindst niveau 2-3.

Kravet gælder ikke for hvide produkter eller produkter, som hverken er farvet eller trykte.

Indigofarvet denim er undtaget for kravniveau på 2-3 og skal i stedet dokumentere, at niveauet 1 opfyldes. Ved brug af denne undtagelse skal der medfølge information på produktet om, at tekstilets farve kan smitte af.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

072 Farveægthed ved gnidning (tør)

Farveægthed mod tørgnidning skal være mindst niveau 4.

Kravet gælder ikke for hvide tekstilprodukter, tekstilprodukter som hverken er farvet eller trykt, gardiner eller andre tilsvarende boligtekstiler.

Indigofarvet denim er undtaget for kravet på mindst niveau 4. Indigofarvet denim skal i stedet opfylde mindst niveau 2-3. Ved brug af denne undtagelse skal der med produktet medfølge information om, at tekstiles farve kan afsmitte.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt. Alternativt kan et EU-Blomst version 2014 eller Oeko-Tex 100 version 2019 certifikat anvendes som dokumentation for kravet.

073 Forbud mod fabrikerede huller

Tekstilet må ikke være produceret med "slid" huller, der er fabrikerede for at ligne slid.

- ☒ Erklæring fra tekstilproducent om, at kravet er overholdt

074 Slidstyrke

Kravet omfatter tekstildele, der indgår med mere end 10 vægt % af det samlede tekstilprodukt.

For følgende tekstilprodukter stilles krav til minimum slidstyrke udtrykt som antal rubs/slidpåvirkninger (Martindale):

- Møbeltekstil: 40.000
- Møbeltekstil til offentligt miljø: 80.000
- Professionelt arbejdstøj: 20.000
- Udendørs arbejdstøj og outdoor wear: 30.000

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til EN ISO 12947-2 eller tilsvarende standard.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

075 Pilling - møbelstof

Møbelstof skal have en holdbarhed mod pilling svarende til niveau 4.

For møbelstof af uld eller uldmiks skal holdbarhed mod pilling være mindst niveau 3.

Testmetode: Test skal udføres i henhold til EN ISO 12945-2 eller tilsvarende standard.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

076 Kvalitetskrav til fleece

Kravet omfatter fleece.

Fleece skal ved test af tilbøjelighed til overfladeændring og til pilling minimum opnå niveau 4 ved 5000 cykler/rubs.

Testmetode: ISO 12945-2 Tekstilprøvning - Tilbøjelighed til overfladeændring og til pilling. Del 2: Tillempt Martindale-metode.

- ☒ Testrapport der viser, at krav til pilling i henhold til EN 12945-2 efterleves.

3.12.2 Kvalitets- og funktionskrav til skind og læder

O77 Formaldehyd

Mængden af fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det færdige skind og læder må ikke overstige:

- 20 ppm for produkter til børn
- 75 ppm for andet

Testmetode: Indholdet af formaldehyd skal testes i i henhold til EN ISO 17226-1 eller 2.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O78 Rivstyrke for skind og læder

Rivstyrken skal være over 20 N.

Testmetode: Test skal gennemføres i i henhold til ISO 3377 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O79 Bøjningstest for læder

Ved test af læderets bøjningsevne skal læderet kunne klare 20.000 testrepetitioner (20 kc) uden synlig skade på læderet. Kravet omfatter kun læder med overfladebelægning.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 5402 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O80 Farveægthed overfor vand - læder

Farveægthed ved påvirkning af vand skal være mindst niveau 3 for læder med indfarvning eller overfladebehandling (finish).

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 11642 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O81 Farveægthed ved slitage - læder

Farveægthed ved våd- og tørslitage skal være mindst niveau 3 for læder med indfarvning eller overfladebehandling (finish).

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 11640 eller tilsvarende med 20 gentagelser for vådslitage og 50 gentagelser for tørslitage. Resultatet skal aflæses i henhold til ISO 105-A02 og ISO 105-A03 eller tilsvarende.

- ☒ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

3.13 Genanvendelse af tekstil og metervarer

O82 Usolgte tekstiler og fejlproduktioner

Usolgte tekstiler og metervarer samt tekstiler fra fejlproduktioner må ikke sendes til forbrænding eller deponi.

Producenten skal oplyse til Nordisk Miljømærkning, hvordan usolgte tekstiler og fejlproduktioner håndteres.

- ☒ Beskrivelse af hvordan usolgte tekstiler og fejlproduktioner håndteres.

3.14 Emballage, lagring og transport

O83 Klorfenoler, PCB og organiske tinforbindelser til transport og lagring

Klorfenoler (og salter og estere af klorfenol), PCB og organiske tinforbindelser må ikke anvendes i forbindelse med transport eller lagring af produkter og halvfabrikata.

- ☒ Erklæring fra leverandør i hvert led i produktionskæden om, at disse stoffer eller forbindelser ikke er anvendt i garnet, metervaren og/eller slutproduktet eller gyldigt licensbevis for EU-Blomsten i henhold til Kommissionens beslutning fra 2014.

O84 Forbud mod PVC og PVDC

PVC og PVDC må ikke anvendes i emballagen.

- ☒ Erklæring fra tekstilproducent og brandowner.

O85 Genanvendeligt emballagemateriale

Det skal være muligt at genanvende hovedmaterialet* i primæremballagen** i de eksisterende affalds- og resourcesystemer i Norden i dag.

** Hovedmaterialet defineres som det, der udgør 90 vægt % eller mere af den samlede emballage.*

*** Med primæremballage menes den emballage, der følger det svanemærkede produkt ud til kunden eller enkeltemballage, der følger produktet til detail. Forbrænding med energiudnyttelse regnes ikke for at være materiale genanvendelse.*

- ☒ Beskrivelse af hovedmaterialet i emballagen samt angivelse af, hvordan materialet kan genanvendes i eksisterende affalds- og resourcesystemer.

O86 Design for genanvendelse af emballage

Kravet omfatter primæremballagen* for det svanemærkede produkt.

Kun monomateriale** kan anvendes i emballagen. Hvis der anvendes flere separate emballagedele, kan de bestå af hvert deres monomateriale, som skal være muligt at udsortere separat ved affaldssortering.

Der tillades bøjler med flere materialer, hvis disse indsamles og genbruges i et take-back system hos tekstilproducenten.

Der tillades anvendelse af påsat label på emballagen, hvis denne udgør maks. 5 vægt % og ikke hindrer recirkulering af materialet.

Plastemballage

Plastemballagen skal enten være af polyethylen (PE), polypropylen (PP) eller polyethylen terephthalate (PET).

Der må ikke anvendes farvet plast. Kun hvis platen består af mindst 50 vægt % recirkuleret plastmateriale*** tillades indfarvning.

* Primæremballage defineres her som emballage fra producenten, der eventuelt følger produktet helt til forbrugeren. Eventuel forsendelsesemballage, der anvendes hos internetbutikker, anses ikke her som primæremballage.

** Monomateriale defineres som materialekomponenter, der ikke er sammensatte af flere materialetyper. Fx samme plasttype og pap.

*** Recirkuleret plastmateriale defineres som post-consumer/commercial recirkuleret materiale i henhold til definition i ISO 14021:2016:

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet".

- ☒ Beskrivelse af primæremballage der viser, at kravet efterleves.
- ☒ Bøjler med flere materialer: Rutine hos tekstilproducent eller brandowner, der beskriver take-back system for bøjler.

O87 Information om genanvendelsesmulighed

Det skal fremgå af emballagen, hvordan den kan udsorteres for genanvendelse. Informationen kan angives med tekst eller symbol.

- ☒ Produktlabel eller artwork med information om genanvendelse.

3.15 Sociale og etiske krav

O88 Mekanisk og kemisk degradering af denim

Der må ikke anvendes:

- manuel og mekanisk sandblæsning eller sandslibning af denim.
 - kaliumpermanganat (cas nr. 7722-64-7) til behandling af denimmetervarer/-produkter, hvis anvendt i åben proces.
- ☒ Erklæring fra denimproducent om anvendt metode for behandling af denim samt erklæring om, at kravet efterleves.

O89 Grundlæggende principper og arbejdsrettigheder

Licenshaver skal sikre, at alle processer i tekstilproduktionen; samtlige farverier, garverier og cut-make-trim (CMT) (fx systuer) produktioner, som anvendes i fremstillingen af licensproduktet/licensprodukterne, overholder:

- Relevante nationale love og bestemmelser
- Nedenstående ILO-konventioner (International Labour Organisation) konventioner:

ILO-konventioner:

1. Forbud mod tvangsarbejde (ILO-konvention nr. 29 og 105).
2. Foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger (ILO-konvention nr. 87, 98, 135 og 154).
3. Forbud mod børnearbejde (ILO-konvention nr. 138, 182 og 79 og ILO-anbefaling nr. 146).
4. Ingen diskrimination (ILO-konvention nr. 100 og 111 FN's konvention om afskaffelse af former for diskrimination mod kvinder).
5. Ingen brutal behandling - fysisk mishandling eller afstraffelse, samt trusler om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gælder seksuelle eller andre krænkelse.
6. Arbejdspladsens sundhed og sikkerhed (ILO-konvention nr. 155 og ILO-anbefaling nr. 164).
7. Rimelig løn (ILO-konvention nr. 131).
8. Arbejdstid (ILO-konvention nr. 1 og 14).

Certificering: Indehaver af produktionslicensen skal indsende enten gyldigt certifikat for en SA8000 certificering, eller anden tredjeparts verifikation af, at kravet efterleves, fx en BSCI-audit.

Hvis producenten er i en proces mod at blive SA8000 certificeret, kan det accepteres under følgende forudsætninger: Sidste rapport fra certificeringsorgan, inkl. handlingsplan med angivne tidsfrister, indsendes til vurdering.

Rutiner hos brandowner: Indehaver af brandownerlicensen skal have nedskrevne rutiner og procedurer for at sikre, at ovenstående følges på samtlige farverier og cut-make-trim (CMT) produktioner.

Nordisk Miljømærkning kan inddrage licensen, hvis licenshaver ikke længere opfylder SA8000 eller ikke følger de angivne tidsfrister i eventuelle handlingsplaner.

- ☒ **Produktionslicens:** SA8000 certifikat eller anden tredjeparts verifikation om, at kravet efterleves, fx en BSCI-audit rapport.
- ☒ **Brandowner:** Indsende nedskrevne rutiner og procedurer hos brandowner, der skal sikre at de anvendte produktionssteder efterlever kravet.
- ☒ **Brandowner** skal indsende beskrivelse af en code of conduct med sine underleverandører.

3.16 Kvalitets- og myndighedskrav

090 Årlig kontrol og evaluering af leverandører

Kravet omfatter både indehaver af brandownerlicens og produktionslicens.

Licenshaveren skal indsende årlig opfølgning af egen underleverandører til Nordisk Miljømærkning som minimum indeholder følgende:

- Der skal årligt indhentes skriftlig dokumentation for, at ansvarsperson hos underleverandører, der udfører hele eller dele af tekstilproduktionen, kender til Svanens krav for de relevante processer og forstår hvordan det sikres, at disse efterleves hos leverandørerne.
- Der skal årligt indsendes en bekræftelse på, at der kun anvendes underleverandører, som er godkendt på licensen, til produktion af det svanemærkede tekstil. Her skal medfølge en liste over de underleverandører, der anvendes til produktion af det svanemærkede tekstil.

Ændring af produktionen, som udskiftning af underleverandør, fiberråvarer eller kemikalier, skal godkendes af Nordisk Miljømærkning, inden ændringen igangsættes i produktionen. Se krav O94 Planlagte ændringer for procedure for dette.

Licenshaver skal årligt indsende dokumentation for disse to punkter til Nordisk Miljømærkning. Dokumentation for hvert år i licensens gyldighed skal opbevares af licenshaver.

- ☒ Licenshaver skal årligt indsende dokumentation for, at ansvarsperson hos underleverandører kender til relevante krav.
- ☒ Licenshaver skal årligt indsende bekræftelse på, at der kun anvendes underleverandører og råvarer, som er godkendt til licensen, samt medsende en liste over de underleverandører der anvendes.

091 Ansvarlig og organisation

Der skal findes en ansvarlig i virksomheden (både hos produktionslicensen og brandownerlicensen) som skal sørge for, at Nordisk Miljømærknings krav opfyldes, en markedsføringsansvarlig og en økonomiansvarlig samt en kontaktperson til Nordisk Miljømærkning.

- ☒ Organisationsstruktur som dokumenterer ovenstående.

092 Dokumentation

Licenshaver skal arkivere den dokumentation, som sendes ind sammen med ansøgningen, eller på anden vis opretholde informationerne i Svanens datasystemer.

- 🔍 Kontrolleres på stedet ved behov.

093 Produktet's kvalitet

Licenshaver skal garantere, at kvaliteten på det Svanemærkede produkt ikke forringes under licensens gyldighed.

- 🔍 Reklamationsarkiv kontrolleres på stedet.

094 Planlagte ændringer

Planlagte produkt- og markedsræssige ændringer, der påvirker Nordisk Miljømærknings krav, skal meddeles skriftligt til Nordisk Miljømærkning.

- ☒ Rutiner hos både indehaver af produktionslicens og brandownerlicens der beskriver, hvordan planlagte produkt- og markedsræssige forandringer håndteres.

095 Uforudsete afvigelser

Uforudsete afvigelser, der påvirker Nordisk Miljømærknings krav, skal meddeles skriftligt til Nordisk Miljømærkning og journalføres.

- ☒ Rutiner som viser, hvordan uforudsete afvigelser håndteres.

096 Sporbarhed

Licenshaver (produktionslicens) skal kunne spore det Svanemærkede produkt i sin produktion. Et fremstillet/solgt produkt skal kunne spores tilbage til tidspunkt (tid og dato) og placering (specifik fabrik) og i relevante tilfælde også i hvilken maskine/produktionslinje, det/den er produceret. Desuden skal det være muligt at koble produktet til faktisk anvendte råvarer (råvarebatches, leverandører).

- ☒ Rutiner som beskriver, hvordan kravet opfyldes.

097 Love og forordninger

Licenshaver skal sikre, at relevante gældende love og bestemmelser følges på samtlige produktionssteder for de Svanemærkede produkter. Fx vedrørende sikkerhed, arbejdsmiljø, miljølovgivning og anlægsspecifikke vilkår/koncessioner.

- ☒ Underskrevet ansøgningsblanket.

4 Områder uden krav

Afventer

Regler for Svanemærkning af produkter

Når Svanemærket anvendes, skal produktets licensnummer fremgå.

Mere information om regler, afgifter og grafiske retningslinjer findes på www.ecolabel.dk/retningslinjer/

Efterkontrol

Nordisk Miljømærkning kan kontrollere, at tekstiler, skind og læder opfylder Svanens krav – også efter licens er bevilget. Det kan fx ske ved besøg på stedet eller ved stikprøvekontrol. Viser det sig, at produktet ikke opfylder kravene, kan licensen inddrages. Stikprøver kan også foretages i fx butikker og analyseres af et upartisk laboratorium. Er kravene ikke opfyldt, kan Nordisk Miljømærkning kræve, at licenshaver betaler analyseomkostningerne.

Kriteriernes versionshistorik

Nordisk Miljømærkning fastsatte version 5.0 af kriterierne for XX den DAG MÅNED ÅR og de gælder til og med DAG MÅNED ÅR.

Bilag 1 Testmetoder og analyselaboratorier

Generelle krav til prøve- og analyselaboratoriet

Analyselaboratoriet/prøvetagningsinstituttet skal være kompetent og upartisk.

Analyselaboratoriet/prøvetagningsinstituttet skal opfylde de generelle krav i henhold til ISO 17025 standard for kvalitetsstyring af prøve- og kalibreringslaboratorier eller være et officielt GLP-godkendt analyselaboratorie.

Ansøgers prøvelaboratorie kan godkendes til at gennemføre analyser og målinger hvis:

- myndighederne overvåger prøve- og analyseprocessen, eller hvis
- producenten har et kvalitetssystem, hvor prøvetagning og analyser indgår og som er certificeret i overensstemmelse med ISO 9001 eller ISO 9002, eller hvis
- producenten kan vise, at der findes overensstemmelse mellem en førstegangstest, udført som en paralleltest mellem et upartisk testinstitut og producentens eget laboratorium, og at producenten tager prøver i overensstemmelse med en fastlagt plan for prøver.

Bilag 2 Azofarvestoffer og aromatiske aminer

Carcinogene aromatic amines	CAS no
4-aminodiphenyl	92-67-1
Benzidine	92-87-5
4-chlor-o-toluidine	95-69-2
2-naphthylamine	91-59-8
o-amino-azotoluene	97-56-3
2-amino-4-nitrotoluene	99-55-8
p-chloraniline	106-47-8
2,4-diaminoanisol	615-05-4
4,4'-diaminodiphenylmethane	101-77-9
3,3'-dichlorbenzidine	91-94-1
3,3'-dimethoxybenzidine	119-90-4
3,3'-dimethylbenzidine	119-93-7
3,3'-dimethyl-4,4'-diaminodiphenylmethane	838-88-0
p-cresidine	120-71-8
4,4'-oxydianiline	101-80-4
4,4'-thiodianiline	139-65-1
o-toluidine	95-53-4
2,4-diaminotoluene	95-80-7
2,4,5-trimethylaniline	137-17-7
4-aminoazobenzene	60-09-3
o-anisidine	90-04-0
2,4-Xylidine	95-68-1
2,6-Xylidine	87-62-7
4,4'-methylene-bis-(2-chloro-aniline)	101-14-4
2-amino-5-nitroanisol	97-52-9
m-nitroaniline	99-09-2
2-amino-4-nitrophenol	99-57-0
m-phenylenediamine	108-45-2
2-amino-5-nitrothiazole	121-66-4
2-amino-5-nitrophenol	121-88-0
p-aminophenol	123-30-80
p-phenetidine	156-43-4
2-methyl-pphenylenediamine; 2,5diaminotoluene	615-50-9
2-methyl-pphenylenediamine; 2,5diaminotoluene	95-70-5
2-methyl-pphenylenediamine; 2,5diaminotoluene	25376-45-8
6-chloro-2,4-dinitroaniline	3531-19-9